

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

Relationsbråk eller samhällsproblem

En kritisk diskursanalys av hur nyhetsmedia skildrar mäns våld mot kvinnor.

SQ1562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp
Scientific Work in Social Work, 15 higher education credits
Grundnivå
Höstterminen 2012
Författare Jennie Halili
Handledare Eva Palmblad

Abstract

Titel: Relationsbråk eller samhällsproblem. En kritisk diskursanalys av hur media skildrar mäns våld mot kvinnor.

Författare: Jennie Halili

Handledare: Eva Palmblad

Nyckelord: Relation, våld, män, kvinnor, media, diskurs

Studiens syfte har varit att undersöka hur mäns våld mot kvinnor skildras i media och hur det bidrar till att producera eller reproducera diskurser om våldet. Jag har dessutom diskuterat vilka konsekvenser framställningen kan få med hjälp av rådande forskning och teori. Studien som har en kvalitativ forskningsansats består av 153 nyhetsartiklar publicerade på Aftonbladet och Expressens hemsida under 2012. Artiklarna har bearbetats med hjälp av etnografisk innehållsanalys och delats in i kategorier. Kategorierna har sedan används för att presentera mitt resultat. Resultatet har analyserat med Faircloughs kritiska diskursanalys och utgått ifrån hans tredimensionella modell. Som ett komplement till Fairclough har jag använt gestaltningsteorin och begreppet sociala problem. Jag har dessutom använt mig av idealtypiska diskurser från tidigare forskning om mäns våld mot kvinnor. Studiens resultat visar att det går att utläsa tre reproducerande diskurser i medierapporteringen av mäns våld mot kvinnor, en relationell, en individuell och en strukturell. Varav den relationella som beskriver våldet som ett resultat av en obalans i familjesystemet är den mest förekommande. Konsekvenserna av framställningen har diskuterats med stöd i teori och slutsatserna som dras är att fokus för problemets uppkomst och problemlösning riktas mot individnivå. Dessutom kan framställningen leda till att mäns våld mot kvinnor riskerar att inte uppfattas som ett socialt problem.

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1 Syfte och frågeställningar.....	7
1.2 Avgränsning.....	7
1.3 Förförståelse.....	8
2. Bakgrund	9
2.1 Mäns våld mot kvinnor ur ett historiskt perspektiv.....	9
2.2 Lagstiftning, dess avsikt och tillämpning.....	10
2.3 Politiska mål och intentioner.....	11
2.4 Attityder och medias betydelse.....	12
3. Tidigare forskning	14
3.1 Mäns våld mot kvinnor - ett diskursivt slagfält.....	14
3.1.1 Individuella idealtypen.....	15
3.1.2 Strukturella idealtypen.....	15
3.1.3 Relationella idealtypen.....	16
3.1.4 Ekologiskt perspektiv.....	16
3.2 Genus & genre – forskningsanknutna genusdiskurser i dagspress.....	16
4. Teoretiska perspektiv	18
4.1 Socialkonstruktivismens grunder och diskursanalys som metod.....	18
4.2 Kritisk diskursanalys.....	19
4.3 Gestalningsteorin.....	21
4.4 Sociala problem.....	23
5. Metod	24
5.1 Sökandet efter teori och tidigare forskning.....	24
5.2 Tillvägagångsätt och urval.....	25
5.2.1 Tidsperiod.....	25
5.2.2 Sökord.....	25
5.2.3 Sortering av träffar.....	25
5.2.4 Urvalsprocess.....	26
5.3 Analysprocess och bearbetning av artiklar.....	26
5.3.1 Kategorisering.....	27
5.3.1.1 Hur beskrivs våldet?.....	27
5.3.1.2 Hur förklaras våldet?.....	27
5.3.1.3 Hur beskrivs mannen?.....	28
5.3.1.4 Hur beskrivs kvinnan?.....	28
5.3.1.5 Vem kommer till tals?.....	28
5.3.2 Resultat och analysförfarande.....	29
5.3.3 Sammanfattning och avslutande diskussion.....	29
5.4 Reliabilitet och Validitet.....	29
5.5 Metodkritik.....	29
5.6 Etiska överväganden.....	30
6. Resultat och Analys	31
6.1 Hur beskrivs våldet?.....	31
6.1.1 Hur kan det förstås teoretiskt.....	32
6.2 Hur förklaras våldet?.....	35
6.2.1 Hur kan det förstås teoretiskt.....	37
6.3 Hur beskrivs mannen respektive kvinnan?.....	39
6.3.1 Hur kan det förstås teoretiskt.....	40
6.4 Vem kommer till tals?.....	41
6.4.1 Hur kan det förstås teoretiskt.....	44

6.5 Vad kan medierapporteringen få för konsekvenser?.....	45
6.5.1 Konsekvenser på individuell nivå.....	45
6.5.2 Konsekvenser på strukturell nivå.....	46
7. Sammanfattning och avslutande diskussion.....	48
7.1 Förslag till vidare forskning	49
8. Referenser.....	50
8.1 Artiklarna.....	52

Tack!

Jag vill tacka min handledare Eva Palmblad som genom sin tillgänglighet och kritik hjälpt mig under uppsatsens gång. Jag vill dessutom tacka min man som genom sitt stöd hjälpt mig att slutföra studien.

Jennie

1. Inledning

Kvinna avliden efter knivattack i Malmö

[---] det rör sig om en familjetragedi med en vårdnadstvist i botten...

Ovanstående finns att läsa i Aftonbladet 2012-02-17 strax efter att en kvinna knivmördats av sin före detta man på en gata i Malmö inför sin två små barn och en mängd andra vittnen. Artikeln är en av de första i en serie artiklar som beskriver attacken, tiden dess för innan och det rättsliga efterspelet.

Artikeln väcker ett par frågor hos mig, Har kvinnan avlidit blev hon inte mördad? Hade rubriken varit annorlunda om gärningsmannen varit okänd? Är orsaksförklaringen vårdnadstvist verkligen relevant i förhållande till brottets karaktär? Och varför blir denna händelse så omskriven?

Intresset för medias skildring av mäns våld mot kvinnor uppkom inte i och med denna artikel och förvåningen över denna typ av framställning har lagt sig för längesen. Ändå är det för mig besvärande att framställningen inte stämmer överens med rådande lagstiftning, politiska interventioner och forskning.

Forskning och teorier om mäns våld mot kvinnor har beroende på empiriskt material och fokus lett till olika slutsatser, men med ett gemensamt mål, att beskriva var orsak, förklaring och lösning för problemet bör riktas, mot individ eller samhällsnivå (Steen, 2003).

Steen (2003) skriver att förklaringar till våldet som bygger på diskussioner om könsmaktsskillnader i samhället har fått mycket utrymme i och med ett generellt politiskt ställningstagande, även om biologiska och psykologiska förklaringsmodeller inte förringas.

Sällan förekommer rapporter i media om kvinnor som misshandlats av sina män, än mer sällan kan vi läsa om de som under lång tid hotats och kränkts av den person de älskar. Trots att vi vet att det förekommer och trots att vi vet att det förekommer i mycket större utsträckning än många andra kriminella handlingar, får dessa brott mycket liten uppmärksamhet. Våldet görs osynligt tills dess att en kvinna mördas, först då uppmärksammas brottet men nu förklaras det med hjälp av parafraaser så som tragedier orsakade av konflikter (Wennstam & Sandberg, 2008).

Den mediala bilden påverkar hur vi ser på brottsliga gärningar och också hur en utsatt person ser på sig själv (Wennstam & Sandberg, 2008). Media kan omöjligt rapportera om *alla* begångna brott, samtidigt som de förmedlar en bild av brottens omfattning och karaktär varje gång de väljer att lyfta fram en enskild händelse. Detta är oundvikligt och komplext (Dimbleby & Burton, 1999; Loseke, 2003; Strömbäck, 2009).

Så väcktes tanken om att faktiskt titta närmare på om min uppfattning överensstämmer med den egentliga rapporteringen eller om det är jag som tittat efter avvikelserna. Hur ser nyhetsrapporteringen egentligen ut? Skulle det gå att

göra på något annat sätt? Och är det så att rapporteringen påverkar den syn vi har på mäns våld mot kvinnor generellt i samhället?

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka hur mäns våld mot kvinnor skildras i Aftonbladet och Expressen och hur det bidrar till att producera eller reproducera diskurser om våldet. Jag vill också diskutera vilka konsekvenser framställningen kan få med hjälp av rådande forskning och teori.

Jag har för att kunna uppnå mitt syfte utformat en frågeställning som ska vara till hjälp under studiens gång.

- Hur skriver man om mäns våld mot kvinnor och vilken bild av problemet är det som förmedlas?
- Vilka diskurser framkommer i beskrivningen av mäns våld mot kvinnor?
- Vilka konsekvenser kan medierapporteringen få för synen på mäns våld mot kvinnor?

1.2 Avgränsning

Mäns våld mot kvinnor är ett begrepp som kan inrymma en mängd olika personer och situationer. Det kan handla om slag, hot och kränkningar samtidigt som det kan utövas av en mängd aktörer. Det vara fäder som slår sina döttrar, bröder som hotar sina systrar, barn som kränker sina mödrar, far- och mormödrar. Manliga kolleger som hotar sina kvinnliga kollegor eller manliga patienter som mördar sin kvinnliga behandlare. Ja, listan på tänkbara konstellationer kan göras lång.

I min studie har jag valt att avgränsa mig till att endast inkludera artiklar som rapporterar om ett eller flera tydligt utpekade brott, där det är uttryckt att de personer som berörs lever eller har levt i ett förhållande eller äktenskap tillsammans med den person som de utsatt för brott.

Under tiden för min studie har Aftonbladet haft en granskning som de kallar *Dödade kvinnor*. Granskningen startade 2009 med syftet att lyfta fram hur många kvinnor som under 2000-talet dödats av sin man, ex-man eller pojkvän. I granskningen utgår man från att det finns liten kunskap om hur stort antal kvinnor som mördats och att det allt för ofta lyfts fram som en enskild angelägenhet. Granskningen är ständigt pågående och 2012-10-18 har man kommit upp i 201 dödade kvinnor (Aftonbladet, 2012). I min studie har jag valt att inte ta med artiklar som hör till denna granskning. Övervägandet har jag gjorts utifrån att *Dödade kvinnor* är en *granskning* av hur många kvinnor som dödats och att det inom ramen för granskningen finns en stor mängd artiklar skrivna för att *lyfta fram* problemet. Mitt syfte är att undersöka hur man skriver om mäns våld mot kvinnor i *nyhetsartiklar* och min oro är att granskningen i sin omfattning skulle maskera de nyhetsartiklar min studie egentligen är riktad emot.

1.3 Förförståelse

Sedan övre tonåren har jag berörts av diskursen kring mäns våld mot kvinnor. Jag har genom mitt privatliv erfarenheter av hur djupt en kvinnas självkänsla kan skadas efter att ha levt i ett destruktivt förhållande och hur svårt det kan vara för henne att bryta upp.

Jag har förvånats och besvärats av hur media framställer mäns våld mot kvinnor. Jag har funderat på det ansvar och den makt de har i samhället och hur deras val av framställning kan påverka synen på problemet. Jag vill i min studie beskriva hur medieskildringen ser ut och belysa eventuella konsekvenser av detta. En strävan efter objektivitet har funnits då jag bearbetat min empiri och jag har under hela studiens gång varit ifrågasättande till om min förförståelse kan ha påverkat det jag tycker mig se.

2. Bakgrund

Jag kommer nu att ge dig som läsare en bild av mäns våld mot kvinnor historiskt. Dessutom kommer jag redogöra för aktuell lagstiftning, politiska intentioner och medias betydelse.

2.1 Mäns våld mot kvinnor ur ett historiskt perspektiv

När man ur ett historiskt perspektiv ska beskriva mäns våld mot kvinnor görs det oftast uteslutande med hjälp av lagstiftning, eftersom det är nästintill den enda existerande källan (Eliasson, 2000). Sverige har genom att värdera jämställdhet högt och genom att betrakta våld som en kränkning av mänskliga rättigheter fört synen på våld och skydd för kvinnan inom och utanför äktenskapet dit vi är idag. Vad är det då som gör att det än i dag förekommer en mängd brott mot kvinnor varje år. Tidigare har diskussioner om mänskliga rättigheter krockat med diskussioner om familjen som enhet och kvinnans plats. I dessa diskussioner har kvinnan lämnats utan skydd eftersom familjen som institution inte kan skydda kvinnor och barn (Eliasson, 2008). Historiskt sätt har skillnad mellan kön varit ett uttryck för social ordning, där mannens överordning berättigats genom att hans kapacitet och egenskaper ansågs överlägsna kvinnans. Idag är det få som skulle acceptera ett liknande resonemang trots det förekommer våldet (Hydén, 1995).

Jag kommer nedan att redogöra för viktiga årtal som lett Sverige från synen på mäns våld mot kvinnor som något legitimt till att ses som en brottslighandling. Från att vara en privat angelägenhet till att ses som ett socialt problem¹.

1256 kom de första lagarna om kvinnofrid. Dessa betraktade våldtäkt som allvarliga brott då de ägde rum utanför familjen. Sexuella kontakter utanför äktenskapet var åtalbara för både den våldtagna kvinnan och den skyldige mannen.

1734 infördes en lag som hindrade mannen från att skada eller döda sin hustru i de fall hon inte kunde komma undan genom skilsmässa. Skilsmässa var fram till 1810 endast tillämpligt på grund av horsbrott eller övergivande av den andra parten.

1864 kom den första lagen mot ”normal” våld. Fram till dess hade mannen rätt att bruka våld för att disciplinera sin hustru.

1872 får en kvinna rätt att själv välja sin make. I och med det ökade kvinnans möjligheter till självbestämmande avsevärt.

1920 blev gifta kvinnor att anses som myndiga, samtidigt blev det möjligt för en kvinna att skilja sig från en våldsam man.

1965 infördes lagstiftning mot våldtäkt inom äktenskapet.

¹ (Källor i årtalsredovisningen: Eliasson, 2000; SKR, 2012)

1982 faller kvinnomisshandel under allmänt åtal, det innebär att även våld i hemmet, som uppmärksammas av polis, kräver en polisiär utredning. Fram till nu har kvinnan själv behövt anmäla mannen.

1988 tillkommer lagen om besöksförbud som initialt hade en avskräckande effekt. Pågrund av den låga påföljden vid överträdelse av lagen är skyddet lågt. Lagen skärps ytterligare till att innefatta större geografiska områden än tidigare år 2003.

1991 tillkommer en ny jämställdhetslag, denna skärps ytterligare 1999.

1993 höjs straffskalan för en rad sexualbrott. Sexualbrottslagen skärps ytterligare 2005

1999 kommer lagen om förbud mot köp av sexuella tjänster.

2002 anser Europarådets kommitté att åtgärder ska vidtas för att bekämpa mäns våld mot kvinnor.

2006 blir barn som bevittnat våld betraktade som brottsoffer och får rätt till brottsofferersättning. Nationellt centrum för kvinnofrid inrättas.

2007 skärps socialtjänstlagen och kvinnor och barn som utsatts för våld ska numera betraktas vara i behov av hjälp och stöd.

2.2 Lagstiftning, dess avsikt och tillämpning

1998 antog riksdagen *kvinnofridspropositionen*, denna låg till grund för introduktionen av brottet grov kvinnofridskränkning som infördes i Brottsbalken 4 kap 4 a § 2 st. samma år:

Den som begår brottsliga gärningar enligt 3, 4 eller 6 kap. mot en närstående eller tidigare närstående person, döms, om var och en av gärningarna utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet och gärningarna varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla, för grov fridskränkning till fängelse, lägst sex månader och högst sex år.

Har gärningarna som anges i första stycket begåtts av en man mot en kvinna som han är eller har varit gift med eller som han har bott tillsammans med under äktenskapsliknande förhållanden, skall i stället dömas för grov kvinnofridskränkning till samma straff. Lag (1999:845)

Syftet med lagen var att komma tillrätta med mäns våld mot kvinnor, vilket länge setts som en privat angelägenhet som förringats och osynliggjorts från den sociala arenan. Tanken var att med hjälp av straffrättsliga medel synliggöra våldet mot kvinnor och förändra de patriarkala strukturer i samhället som ser mannen som överordnad kvinnan (Brandt & Wilén, 2010).

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige skrev 2010 en rapport för att utvärdera hur tillämpningen av brottet grov kvinnofridskränkning kommit att fungera tio år efter införandet. Rapporten tydliggjorde att lagstiftningens egentliga syfte inte uppfyllts. Bland annat ansågs domstolar sakna förståelse för brottets karaktär, dessutom fanns det motsättningar mellan hur lagen var tänkt att tillämpas och hur praxis såg ut. Därtill kan tilläggas att den intention som fanns om att en rad kränkningar av mindre allvarlig karaktär ändå skulle kunna leda till en dom i princip helt fallit bort (Brandt & Wilén, 2010). Antalet anmälda brott som rubricerats som grov kvinnofridskränkning hade ökat årligen sedan lagen tillkom och en av anledningarna som angavs trolig var en större kunskap bland polis och åklagare (Regeringen, 2007), trots det ledde fortfarande bara en åttondel av brotten till att någon lagfördes (Brandt & Wilén, 2010). Inte sällan lyftes individuella istället för strukturella faktorer fram i domarna och om anmälan föregåtts av någon form av konflikt eller tvist sågs det som en förmildrande omständighet när mannens handling bedömdes (Brandt & Wilén, 2010).

2.3 Politiska mål och intentioner

Sveriges regering gjorde 2007 en skrivelse där man lade fram en handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. Anledningen till skrivelsen var att man ansåg att Sverige, som lyfts fram som ett föregångsland i bekämpningen av mäns våld mot kvinnor, var i ett stort behov av bättre kunskap och insatser. I skrivelsen lyftes fram att det länge saknats en sammanhållen strategi för att bemöta mäns våld mot kvinnor och handlingsplanen var tänkt som en hjälp för att förbättra stödet och hjälpen till de utsatta, samt öka samverkan med berörda myndigheter för att bekämpa denna typ av våld. Handlingsplanen skulle sträcka sig över perioden 2007 till 2010 och den omfattade sex insatsområden med sammanlagt 56 åtgärder, som var för sig ansåg betydelsefulla men som dess utom kompletterade varandra. Insatsområdena som lyftes fram var ökat skydd och stöd till våldsutsatta, stärkt förebyggande arbete, stärkt kvalitet och effektivitet i rättsväsendet, utveckling av insatser riktade till våldsutövare, ökad samverkan samt ökade kunskaper (Regeringen, 2007).

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige, Roks, har som svar på skrivelsen uttryckt positivism inför att man planerade att öka insatser inom områden som socialtjänst och rättstillämpning, eftersom det var områden som kunde förbättra sina kunskaper och insatser för utsatta kvinnor. Däremot uttryckte Roks ett missnöje inför hur regeringen helt frånsett könsmaktsperspektivet i skrivelsen. I och med det ansågs det föreligga en risk för att man bortsåg ifrån strukturella problem och istället tillämpade ett individperspektiv (ROKS, 2007).

Brottsförebyggande rådet, Brå, fick av regeringen i uppdrag att följa upp och utvärdera satsningen. I december 2010 lämnade dem sin slutrapport; Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer, rapport 2010:18. I slutrapporten konstaterades att handlingsplanen bidragit till en mängd olika aktiviteter och att de flesta professionerna fått en högre medvetenhet och att kunskapsnivån ökat. Däremot var det enligt Brå inte självklart i vilken utsträckning utbildningar skulle ges fortsättningsvis och inte heller om projekt och verksamheter på lokal nivå skulle överleva. Brå lämnade i sin delrapport i april

2010 synpunkter på hur lite utrymme som lämnats åt diskussioner och kunskaper om könsmakts skillnader, men dem kunde konstatera att föreläsningar under året fram till slutrapporten i december i högre grad synliggjort och problematiserat konstruktioner av maskulinitet. Brå konstaterade vid slutrapporten att det inte gick att dra några slutsatser om huruvida våld mot kvinnor minskat, eftersom de saknade ett bra sätt att mäta. De resultat som redovisats kom dels ifrån undersökningar av antal kvinnor som blivit utsatta för våld, dels ifrån antalet polisanmälningar. Problemet med dessa mätetal var att den senaste undersökningen vid slutrapporten var från 2009 samt att det var svårt att avgöra hur stor andel av dem som polisanmält brott som blivit utsatta på nytt (Brottsförbyggande rådet, 2010).

I regeringens skrivelse 2011/12:13 lyfter man fram slutrapporten från Brå och konstaterar att initiativ behöver tas för en långsiktig uppföljning och utvärdering av insatserna och dess effekter. Därtill utvecklar man ytterligare insatsområden med siktet inställt på en rapport senast 2013. De nya insatsområdena är nationell mobilisering och samordning av arbetet, åtgärder mot sexuellt våld, stärkt förebyggande arbete samt skydd av och stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld, förebyggande och bekämpande av hedersrelaterat våld och förtryck inklusive äktenskap mot en parts vilja, förebyggande insatser riktade till män och insatser mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål (Regeringen, 2011).

2.4 Attityder och medias betydelse

Mona Eliasson (2010) problematiserar i sin bok samhällets attityder av mäns våld mot kvinnor och hon menar att stereotypa föreställningar om hur kvinnor är provocerande och svaga, medan männen slår av ren frustration utan egentlig mening att skada är vedertagna uppfattningar som är svåra att förändra.

Media har en viktig roll i representationen av stereotyper. Medias utrymme är begränsat och genom att använda sig av stereotyper, istället för att utforma en hel gestalt kan ett budskap eller en nyhet förmedlas kortfattat. Media är sällan skapare av stereotyper, men genom att använda sig av dem bidrar media till att förstärka de fördomar som ofta inryms i en stereotyp och därmed utöva sin makt destruktivt (Dimpleby & Burton, 1999).

Många människor har ingen erfarenhet av mäns våld mot kvinnor och den bild dem har är ofta en ”spegling” av medias rapportering. Samtidigt är denna rapportering uppbyggd på det ”onormala” och ”avvikande”. Sällan skildras det våld mot kvinnor som är överrepresenterat i brottsstatistiken, våldet som sker i hemmet, istället framställs en bild av hur råa överfallsvåldtäkter, hänsynslösa kriminella personer och psykiskt labila enstöringar är det största hotet mot kvinnor (Wennstam & Sandberg, 2008).

Information eller nyheter som vi kommer i kontakt med ofta, har visat sig påverka hur vi kopplar samman vissa problem. Om vi via media upprepat och ofta får ta del av mäns våld mot kvinnor som en handling utövat av ”onormala” och ”avvikande” individer är det högst troligt att det är den bilden vi får av problemet (Strömbäck, 2009). I nyhetsrapporteringar är det vanligare att man rapporterar om

sexualbrott än våld i nära relation. När man ändå väljer att skildra mäns våld mot kvinnor är det uteslutande när en kvinna mördats av sin make och inte sällan då familjen ifråga skiljer sig från vad som anses vara en ”normal” familj (Wennstam & Sandberg, 2008).

Enligt Wennstam och Sandberg (2008) kan den mediala bilden av mäns våld mot kvinnor påverka utsatta kvinnors syn på det brott de utsatts för. Inte sällan ifrågasätter de brottets karaktär och allvarlighet utifrån de attribut som media representerar och stämmer inte den egna upplevelsen in på det ”förväntade” kan det i vissa fall leda till att kvinnan inte ser sig som brottsoffer utan kanske rent av skuldbelägger sig själv för det inträffade (Wennstam & Sandberg, 2008). Genom att förändra attityden och skildringen av mäns våld mot kvinnor kan vi enligt Eliasson (2000) komma till rätta med problemet.

3. Tidigare forskning

Jag kommer i detta avsnitt att redogöra för hur ämnen som berör min studie tidigare framställts inom vetenskapen. Denna kunskap kommer sedan att användas som stöd i min analys.

3.1 Mäns våld mot kvinnor - ett diskursivt slagfält

I Sverige och internationellt finns det mycket forskning och kunskap om mäns våld mot kvinnor men precis som vid andra sociala problem råder det kamp om "sanningen". Den forskning som finns hävdar sin expertis med utgång i sitt teoretiska område. Det gör att kunskapsförklaringarna och striden om "sanningen" är ständigt pågående (Steen, 2003).

Jag har i sökandet efter tidigare forskning inte funnit material som behandlar medierapporteringen av mäns våld mot kvinnor likt min studie avser att göra. Däremot finns det texter som utgör en förståelse för förekomsten av mäns våld mot kvinnor och hur våldet ger sig uttryck.

Anne-Lie Steen kom 2003 ut med rapporten, "*Mäns våld mot kvinnor – ett diskursivt slagfält*". Rapporten vars syfte var att studera och problematisera kunskapsläget av mäns våld mot kvinnor skrevs på uppdrag av Socialstyrelsen som ett led i regeringspropositionen 1997/98:55 Kvinnofrid.

Maria Scheffer Lindgren (2009) har i avhandlingen "*Från himlen rakt ner i helvetet*"- *Från uppbrott till rättsprocess vid mäns våld mot kvinnor i nära relationer* med hjälp av 4 delstudier undersökt hur uppbrottsprocessen i våldsrelationer ser ut, vilka psykiska konsekvenser våldet får för kvinnan samt hur rättstillämpningen fungerar utifrån rättssäkerhet och genus.

Då mitt syfte är att undersöka hur medierapporteringen ser ut och om detta har några effekter på skapandet eller vidmakthållandet av rådande diskurser anser jag att delar av rapporterna/avhandlingarna kan vara relevanta, då båda tar upp vad de anser är aktuella diskurser vid tiden för deras studier.

Steen (2003) granskar i sin rapport akademiska avhandlingar, rapporter, utvärderingar och översikter från olika myndigheter, dokumenterad erfarenhet från kvinnojourarbete, dokumenterad erfarenhet från kliniskt arbete med offer och gärningspersoner liksom levnadsberättelser. Hon redogör för hur kunskapsläget om mäns våld mot kvinnor ser ut och hur det kan variera beroende på teoretiskt utgångsläge. Hon lyfter fram hur kunskapen kan vara styrd beroende på det mål man önskar uppfylla, det kan vara av politiskt karaktär, tänkt för att skapa debatt eller för att bidra till att förbättra arbetet med individer som drabbats av problemet. Rapporten som sträcker sig över åren 1979 – 2003 ger en bild av hur problemet utvecklats från att vara ett individuellt problem till att idag vara ett samhällsproblem, trots det skriver hon, finns det delade meningar. Flera kunskapsproducenter lyfts fram som var och en förespråkar sin syn på vad som är orsaken och hur lösningen bör se ut (Steen, 2003).

I rapporten kommer Steen (2003) fram till att det finns två övergripande orsaksförklarande diskurser, en strukturell som har sin utgångspunkt i teorier om könsmaktsordning och diskussioner om makt, kön och genus, samt en individuell som bygger på psykologiska och sociala antaganden om individuella orsaker. Beroende på var kunskapsproducenten har sin utgångspunkt får handlingen, våldets betydelse olika tolkning.

I den strukturella förklaringsdiskursen tolkas våldet som en kontrollerad handling som syftar till att uttrycka makt medan anhängarna till den individuella diskursen ser handlingen som ett uttryck för vanmakt, där våldet är en okontrollerad handling. Senare delar hon in de två diskurserna i tre idealtypiska föreställningar. Dessa bygger på synen på våldet men också på hur man uppfattar orsaker och konsekvenser (Steen, 2003).

Scheffer Lindgren (2009) tar i sin avhandling upp samtliga idealtyper, men tillskillnad från Steen problematiserar hon det faktum att en idealtypisk föreställning sällan ensam kan förklara våldets orsak och verkan. Som ett komplement till idealtyperna lägger hon därför till vad som av Heise (1998) kallas för ett ekologiskt perspektiv. Jag kommer kort redogöra för vart och ett av dessa.

3.1.1 Individuella idealtypen

Enligt denna idealtyp är våldet ett marginellt problem som drabbar enstaka kvinnor och utövas av enstaka män (Scheffer Lindgren, 2009). Mäns våld mot kvinnor ska ses som ett extremt utslag av mäns sätt att utöva makt över kvinnan och ur ett könsmaktsperspektiv ska det därmed uppfattas som samhällsproblem. Dock är våldet inte en kontrollerad handling utan ett uttryck för vanmakt och mannens agerande är ett försök för att återfå kontroll över sitt liv. Våldets syfte är att reducera ångest (Steen, 2003). Våldet förklaras med hjälp av psykologiska och psykoanalytiska teorier och fokuserar på förövaren och offrets livsvillkor, uppväxt samt sociala och ekonomiska faktorer (Scheffer Lindgren, 2009; Steen, 2003) Lite motsägelsefullt ser man enligt denna idealtyp våldshandlingen som en ”normal” del i den manliga sexualiteten samtidigt som den man som brukar våld anses avvika från ”normala” män och tilldelar honom patologiska attribut.

3.1.2 Strukturella idealtypen

Den strukturella idealtypen bygger på en tanke om att våldet är ett uttryck för könsmaktsordning och i enligt med det förklaras mäns våld mot kvinnor med utgångspunkt i vår patriarkala kultur, där mannen och manlighet ses som överordnat kvinnor och kvinnlighet (Steen, 2003). Anhängare till detta synsätt ser inte våldet som ett uttryck för individuella egenskaper som återfinns inom vissa individer, utan som ett samhällsproblem som förekommer i samtliga samhällsklasser (Scheffer Lindgren, 2009; Steen, 2003; Eliasson, 2000). Enligt den strukturella idealtypen kan alla män bli våldsverkare samtidigt som alla kvinnor riskerar att utsättas för våld. Våldet ses som ett uttryck för mannen att erövra och behålla sin makt i egenskap av att vara det överordnade könet något som dessutom antas vara kulturellt tillåtet (Steen, 2003). Dessutom menar man att det ur ett globalt perspektiv inte räcker med individuella förklaringsmodeller utan att det därtill krävs ett könsmaktsperspektiv (Scheffer Lindgren, 2009).

3.1.3 Relationella idealtypen

Den relationella idealtypen önskar vara en motsats till den strukturella även om också denna idealtyp utgår ifrån ett könsmaktsperspektiv. Enligt anhängare till den relationella idealtypen ses mäns våld mot kvinnor som ett socialt fenomen som sker på grund av en obalans i familjesystemet (Steen, 2003; Scheffer Lindgren, 2009). Margaretha Hydén (1992; 1995) beskriver hur äktenskapet som institution påverkar förståelsen och acceptansen för våldet som sker där i. Det är den kulturella uppfattningen av vad som är tillåtet och inte inom äktenskapet som sätter upp ramar för vad som är att anses som brottsligt.

Äktenskapet ses som den arena där våldet utspelar sig, där i är båda parter aktörer, även om man noga vill framhäva att kvinnan inte har skuld i våldet. Våldet ses som en cirkulär process som genomgår olika faser och våldshandlingen är ett resultat på brister i kommunikationen (Hydén, 1995; Steen, 2003) Anhängare har ofta använt yttre orsaker för att förklara våldshandlingen såsom svår uppväxt, missbruksproblem, psykisk instabilitet och/eller ohälsa (Hydén, 1995; Scheffer Lindgren, 2009; Steen, 2003). Enligt det relationella idealet skiljer sig äktenskap där det förekommer våld ifrån ”normala” äktenskap samtidigt som männen som utövar våld skiljer sig från ”normala” män (Steen, 2003).

3.1.4 Ekologiskt perspektiv

Heise (1998) beskriver hur samtliga av de idealtypiska föreställningarna ur något perspektiv kan förklara mäns våld mot kvinnor men att idealtyperna var för sig har svårt att besvara samtliga frågor om våldets uppkomst och karaktär. De individuella och relationella idealtyperna kan förklara varför vissa män slår sina kvinnor men kan med omöjlighet förklara varför kvinnor som kön är överrepresenterat när det gäller utsatthet. På samma sätt har den strukturella idealtypen svårt att förklara varför inte alla män utsätter sin partners för våld (Scheffer Lindgren, 2009). Heise (1998) utvecklade därför vad hon kom att kalla ”An Ecological Framework”, enligt detta perspektiv blir det möjligt att titta på våldet utifrån hur de olika idealtyperna kollaborerar. Därmed blir det också möjligt att göra en bättre analys av våldet.

Det ekologiska perspektivet tar upp fyra nivåer för att undersöka våldet, de tre idealtyperna samt en nivå som kallas samhälls nivå. På den samhälls nivå tar Heise upp institutioner som socialt nätverk, arbetsplatser och grannskap (Scheffer Lindgren, 2009). Med det ekologiska perspektivet kan man enligt Heise (1998) utveckla profiler för att förklara individuella orsaker till varför en man slår men också strukturella profiler för att förklara varför våld förekommer i olika utsträckning globalt och kulturellt.

3.2 Genus & genre – forskningsanknutna genusediskurser i dagspress

Kerstin Engström skrev 2008 avhandlingen Genus & genre – forskningsanknutna genusediskurser i dagspress. Avhandlingens syfte var att undersöka hur genusediskurser framställs i medias olika genrer och hur framställningen

reproducerar eller bidrar till att förändra olika diskurser om genus, manligt och kvinnligt. Avhandlingen hämtar sin empiri i dags- och kvällspress, DN och Aftonbladet (Engström, 2008).

Avhandlingens teoretiska utgångspunkter är, liksom i min studie, socialkonstruktivistiskt och hon har ett diskursanalytiskt förhållningssätt. Dessutom har medie- och journalistiska teorier så som dagordningsteorin och gestaltningsteorin tillsammans med teorier om mediernas marknadsstyrning och journalistiska val använts. Eftersom avhandlingen undersöker hur genus skapas och vad media har för betydelse i denna process har genusteorier använts som analytisk infallsvinkel, framförallt teorier om hur kön och genus konstrueras genom upprepat tal och handling (Engström, 2008).

Resultat och slutsatser som studien presenterar efter en väl genomförd analys, både i de enskilda tidningarnas framställningar var för sig men också jämförelsevis mellan tidningarna och deras genrer, är att medieframställningen av forskning kring genus kan delas in i tre forskningsjournalistiska typer.

En typ är de texter där man presenterar *forskning som empiri och resultat*. Detta görs i texter där man vill framställa något som handlar om kvinnor och män, om manligt eller kvinnligt med hänvisning till forskning inom olika ämnesområden. I texter som refererar till forskning om jämställdhet, könsroller och kvinnor och mäns villkor i samhället. Samt i texter som tar upp hur genus skapas i olika sammanhang enligt forskning, denna sista framställning ses som litet till antalet. Texterna förekommer beroende på textform, som nyhetsartikel eller notis inom tidningarnas olika genrer samt inom kultursidorna.

Den andra forskningsjournalistiska typen är där man framställer *forskning som teori*. I dessa texter ligger fokus på att framställa teorier om genus och sexualitet samt att diskutera olika forskningstraditioner. Denna typ av framställning återfinns främst på kultursidorna.

Den tredje typen är de texter där man behandlar *forskning som verksamhet och institution*. Denna typ av framställning sker främst i diskussioner om genusforskningens framtid och kopplingen till politik och emancipatoriska mål. Denna typ av framställning återfinns främst på kultursidorna.

Engström (2008:238) skriver under stycket sammanfattning och slutsatser: genusediskurser i den forskningsanknutna journalistiken: "De diskurser om genus och om forskning som jag har kunnat utläsa i mitt material kan tolkas som resultat av ett samspel mellan å ena sidan samtida diskurser inom samhälle och vetenskap, å andra sidan mediernas villkor och olika genrekonventioner".

Detta är en bra sammanfattning av hennes resultat som visar att medias roll som informatör men också som underhållare med syfte att väcka intresse hos läsaren påverkar sättet på hur och var i tidningar man väljer att publicera de olika forskningstyperna. Vidare beskriver hon hur konventionella diskurser av genus, kön och jämställdhet reproduceras och i vissa fall förstärks av att redaktionernas val att publicera de olika forskningsjournalistiska typerna inom speciella genrer (Engström, 2008).

4. Teoretiska perspektiv

I detta kapitel kommer jag att redogöra för den teoretiska förankringen i min studie. Jag kommer inledningsvis förklara socialkonstruktivismens grunder eftersom de teorier jag sedan tar upp har sin grund i ett socialkonstruktivistiskt perspektiv. Jag kommer att ge en kort introduktion till diskursanalysen som begrepp innan jag förklarar kritisk diskursanalys samt gestaltningsteori som jag använt för att analysera min empiri.

4.1 Socialkonstruktivismens grunder och diskursanalys som metod

Socialkonstruktivism är namnet på en mängd nya teorier som används för att förklarar vår kultur och vårt samhälle. Det socialkonstruktivistiska fältet är stort men det finns enligt Burr (2003) framförallt *fyra premisser* som kännetecknar fältets ramar.

Det första är att verkligheten och vår kunskap om världen inte är en spegelbild av sanningen utan ett sätt för oss att kategorisera och tänka kring det vi möter. Enligt socialkonstruktivister krävs det ett kritiskt förhållande till vad som anses vara given kunskap.

För *det andra* anser socialkonstruktivister att det vi uppfattar och beskriver är kulturellt och historiskt format och att inget kan ses som sant eller givet. Vår världsbild är ständigt föränderlig och inte bestämt av yttre förhållanden. Uppfattningar vi har är diskursivt och socialt formade.

För *det tredje* anses vår världsuppfattning och vår kunskap vara skapad i social interaktion. Det är i dessa sociala processer vi förhandlar om vad som är sant och vad som är falskt och på så vis enas om en gemensam världsbild.

För *det fjärde* ser man att avsaknaden av en bestämd världsbild gör att det blir svårt att dra gränser mellan accepterade och oaccepterade handlingar. Godkännandet för vad som är accepterat och inte kan dessutom skilja sig mellan individers positioner i samhället. Det som accepterat vid en tidpunkt för en individ behöver inte nödvändigtvis vara accepterat vid en annan tidpunkt (Burr, 2003).

Diskursanalysen har sin grund inom på socialkonstruktivismen och ser språket som vårt sätt att representera världen. Synen på vår verklighet skapas via språket och språkets konstruktion bildar diskurser som vi använder för att förklara och tolka verkligheten eller delar av denna. Diskursanalysen har inte som mål att studera vad människor egentligen menar eller hur saker och ting egentligen ligger till, utan hur olika begrepp eller diskurser är konstruerade och vilka konsekvenser dessa framställningar kan få för skapandet av verklighetsbilden (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Eftersom det är språkets betydelse jag önskar undersöka i min studie och inte innehållet i det som skrivs kommer jag använda mig av en analysmetod som studerar språket. I diskursanalys undersöks på vilket sätt man talar eller skriver om ett specifikt ämne, i mitt fall mäns våld mot

kvinnor, men man stannar inte där utan man tittar även djupare på det som uttrycks och försöker se vad det är man önskar förmedla (Bryman, 2011).

Michel Foucault var den som utvecklade diskursanalysen till den teori den är idag även om diskussioner och tankar om diskurser funnits tidigare. Foucault var av den uppfattningen att det inte går att finna en sann bild av verkligheten. Det är via språket vi skapar en uppfattning om vad som är sant och vad som inte är det (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Eftersom man i diskursanalysen har som utgångspunkt att det är i språkliga sociala konstruktioner som verkligheten skapas anser man att det inte kan finnas en entydig verklighet. Det gör att forskarens uppgift blir att undersöka *hur* ett fenomen kan förstås och uppfattas utifrån olika föreställningar och vilka följder det kan tänkas få i olika sammanhang (Börjesson & Palmblad, 2007).

4.2 Kritisk diskursanalys

Winther Jørgensen och Phillips (2000) tar i sin bok *Diskursanalys som teori och metod* upp tre angreppssätt inom diskursanalysen som skiljer sig åt. I min studie kommer jag att använda mig av kritisk diskursanalys så som den beskrivs av Fairclough.

Fairclough menar att diskurser bidrar till att konstruera sociala identiteter, sociala relationer samt kunskap och betydelsesystem. Han väljer att använda ordet diskurs på olika sätt, han säger att diskurs dels är ett bestämt sätt att använda språket inom en social praktik men att det också är ett bestämt sätt att tala om problem och händelser. I analysen av diskurser ska man fokusera på två dimensioner, den kommunikativa händelsen samt diskursordningen. Den kommunikativa händelsen är ett fall av språkbruk medan diskursordningen är summan av de diskurstyper som används inom en social institution. Inom en diskursordning kan det finnas en rad olika diskursiva praktiker, där diskurstyper i var och en används på ett bestämt sätt (Fairclough, 1992; Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Fairclough har för att underlätta analysen i empiriska undersökningar skapat det han kallar en tredimensionell modell. I modellen finns tre dimensioner av diskursen: *text*, *diskursiv praktik* och *social praktik* varav samtliga behöver behandlas i en konkret diskursanalys. Dessa olika dimensioner är svåra att behandla utan att samtidigt beröra något av de andra dimensionerna (Fairclough, 1992; Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

I en kritisk diskursanalys av *texten* är det egenskaperna i den samme man tittar på. Man undersöker hur texten skapats och vilka formella drag där finns men också hur mottagaren tar emot texten. Det kan röra allt ifrån meningsuppbyggnad och ordval till sammanhang mellan satser (Fairclough, 1992). I min studie är jag intresserad av att undersöka hur man skriver om mäns våld mot kvinnor men också vilka konsekvenser det får för existerande diskurser. Jag kommer att titta på transitiviteten i texten. Transitiviteten i en text handlar om hur händelser och processer binds samman med subjekt och objekt. Dessutom tittar man på hur synlig agenten är. Syftet med att undersöka transitiviteten är att man genom det sedan kan dra slutsatser över vilka ideologier som ligger bakom textens

framställning. Genom det kan man klargöra om texten är en reproduktion av rådande diskurser eller om den är en del av en nyskapande process. När man undersöker transitivitet brukar man även undersöka om det förekommer nominaliseringar i texten. Nominalisering är ett sätt att dölja agenten i texten genom att ersätta denne och/eller processen med ett substantiv (Fairclough, 1992). I mitt fall kan det ske genom att man inte beskriver mannens handling utifrån hans agerande utan istället förklarar detta med ord som bråk.

Jag kommer även till viss del undersöka modaliteten i artiklarna. Fairclough (1992) menar att man genom att undersöka modaliteten i ett uttalande kan ta reda på graden av instämmande i en sats. Modaliteten kan vara subjektiv eller objektiv. En modalitet som är subjektiv uppger vems åsikt som framställs medan "talaren" i en objektiv modalitet är osynlig. En objektiv modalitet kan skydda "talaren" genom att få framställningen att låta som allmän giltig eller sann samtidigt som den värnar maktförhållanden. Detta är intressant i min studie därför att media ofta använder sig av objektiva modaliteter för att få fakta att framstå som sanna eller osanna utan att förklara vem som är källa till informationen (Fairclough, 1992; Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Den *diskursiva praktiken* berör på vilket sätt texten produceras, framställs och hur förmedlingen av den ser ut. Man koncentrerar sin analys på hur textförfattaren använder redan existerande diskurser för att skapa sin text men också hur mottagarens erfarenhet av diskurser påverkar tolkningen av det som skrivs (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Fairclough tar upp 5 olika typer av analysförfaranden då man undersöker den diskursiva praktiken. Jag kommer i min studie att analysera *interdiskursiviteten* i min empiri. Interdiskursiviteten fokuserar på textproduktionen och det man tittar efter är vilka existerande diskurser den undersökta texten bygger på. Graden av interdiskursivitet beror på i hur stor utsträckning författaren vågat mixa existerande diskurser med nya antaganden, en text som är innovativ i sin form anses ha hög grad av interdiskursivitet medan en konventionell text anses bidra till att enbart reproducera existerande diskurser (Fairclough, 1992). Att analysera interdiskursiviteten i min empiri anser jag intressant med tanke på tidigare forskning som visat på att det finns ett par diskurser om mäns våld mot kvinnor som dessutom gärna ställer sig i motsats till varandra. En analys av interdiskursiviteten kan därför bidra till att besvara min frågeställning om vilka konsekvenser medierapporteringen får.

Den sista dimensionen av analysen bestämmer vilken typ av *social praktik* texten är en del av. Fairclough framhåller att man för att kunna göra en analys av den sociala praktiken behöver hjälp av teorier ifrån sociologin och kulturen eftersom sociala praktiker skapas av både diskursiva och icke-diskursiva delar (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Fairclough skriver att det inte finns något enkelt svar på hur man analyserar den sociala praktiken men att det man ska göra är att försöka förklara vilken social praktik den diskursiva praktiken tillhör och att man genom att göra det kan ta ställning till i vilken grad den diskursiva praktiken påverkar den sociala praktiken (Fairclough, 1992). En socialpraktik är för att förtydliga en institution för kunskaps och betydelse system (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). I min studie förekommer en rad sociala praktiker och jag anser att rättsväsendet och det sociala arbetet är exempel på två av dessa. Jag ser det som

en utmaning i min studie att göra en rättvis analys av den sociala praktiken, dock tror jag att det är möjligt att urskilja vilka sociala praktiker de diskursiva praktikerna anknyter till. Jag kommer inte ägna någon större del av min analys åt detta annat än att nämna den sociala praktiken när jag tycker mig se det.

4.3 Gestalningsteorin

Gestalningsteorin eller *framing theory* har på senare tid fått allt större plats inom medieforskningen. Översatt till svenska betyder framing utformning, gestaltning, inramning eller upplägg. Teorin har sin grund inom sociologin och handlar om hur man förklarar och skapar mening ur sina erfarenheter. Eftersom man tänker att människan alltid strävar efter att skapa mening ses gestaltningsprocesser som nödvändiga och man menar att gestaltningar av verkligheten sker varje gång vi kommunicerar (Strömbäck, 2009).

En vanlig föreställning är att media avspeglar verkligheten så som den är. Ekecrantz och Olsson (1994) förklarar att journalistikens legitimitet som nyhetsförmedlare grundar sig på föreställningen om media som sanningsförmedlare. Detta har medfört att media har beskrivningsmakt och att medias val av nyhetsrapportering ger effekter på samhället. Enligt Dimleby och Burton (1999) är det inte bara valet av nyhet som har effekt utan dessutom *hur* man skriver om nyheten.

Verkligheten är absolut samtidigt som medias format är begränsat. För många människor är media den enda källan för att skapa sig en uppfattning av vad som sker på andra delar av jorden, detta ger journalisten en stor roll i skapandet av den sociala världen (Loseke, 2003). Nyhetsförmedling måste styras av val, val av vad som ska tas med och vad som ska utelämnas. Journalister och redaktioners val av vad som är nyheter måste därför ses som rekonstruktioner och gestalter av verkligheten i stället för att ses som avspeglingar (Strömbäck, 2009; Dimleby & Burton, 1999). Samtidigt som dessa val leder till att vissa nyheter utestängs från den mediala arenan, kommer de nyheter som tas med bara att skildras utifrån ett perspektiv. Nyheten kommer medvetet eller omedvetet att skildra en problemformulering, en orsaksförklaring och en lösning medan många andra tänkbara aspekter kommer att bortses ifrån (Strömbäck, 2009). Den skildring som lyfts fram kommer bidra till hur vi uppfattar vår värld. Uppfattningar om världen och hur den fungerar kallas för ideologier, den ideologi som ses som överordnad är inte sällan den som framställs i media (Dimleby & Burton, 1999).

Människors syn på verkligheten är till stor del nyheternas rapportering av verkligheten. Genom att media skildrar vissa ämnen mer än andra påverkas publikens mottaglighet för dessa problem (Strömbäck, 2009). Det som är en stor nyhet den ena dagen kan i skuggan av en större incident vara bortglömt dagen efter (Loseke, 2003).

I studiet av media har teorier om *kognitiva scheman* vuxit fram. I gestaltningsteorin spelar dessa en väsentlig roll. Kort kan kognitiva scheman beskrivas som hjärnans sätt att organisera inhämtad kunskap och erfarenhet (Strömbäck, 2009). Media har en tendens av att representera människor i grupper,

dessa grupper får sedan visst attribut, vissa egenskaper. Skildringen av en specifik grupp kallas stereotyper (Dimbleby & Burton, 1999). Framställningen, stereotyperna, bildar kognitiva scheman som hjälper oss att forma helheter av vår vetenskap, något vi sedan har hjälp av när vi får ny kunskap. Det gör att vi inte nödvändigtvis behöver veta allt om en sak för att kunna bilda oss en uppfattning av vad det handlar om (Strömbäck, 2009). Enligt Loseke (2003) är vår värld för komplex för att vi ska klara oss utan föreställningar om sådant vi inte upplevt. Hon menar att det i sådana fall skulle vara omöjligt att skriva eller tänka om mäns våld mot kvinnor om vi inte själva hade varit utsatta för våldet.

Våra kognitiva scheman hjälper till att styra hur vi uppfattar saker, våra förväntningar och hur vi tolkar ny information. Även om alla bär på kognitiva scheman så har vi inte kognitiva scheman för allt. Utvecklingen av våra kognitiva scheman påverkar hur mottagliga vi är inför nya erfarenheter. När vi saknar motivation att lära nytt eller förstå ett fenomen kommer vi troligtvis inte ompröva de kognitiva scheman vi redan har. Denna egenskap styrs av hjärnan för att spara mental energi och skydda mot informationsöverflöde (Strömbäck, 2009).

Våra kognitiva scheman påverkar den makt media kan utöva på individuell nivå och de spelar därför en central roll för hur mediernas nyhetsrapporteringar tas emot av individen. För att kunna undersöka gestaltningsmakt på ett tillförlitligt vis är det viktigt att man kan definiera vissa typiska och vanligt förekommande sätt att göra skillnad (Strömbäck, 2009). För hur det än är så ska stereotypa skildringar ses som en framställning gjord på vissa grunder som dessutom lämnar en förklaring till en uppkommen situation (Dimbleby & Burton, 1999).

Jesper Strömbäck (2009) tar i sin bok *Makt, medier och samhälle* upp ett par studier som bevis på hur gestaltningsmakt ges uttryck. Bland annat lyfter han fram en studie av Shanto Iyengar. Iyengar (1996) gjorde en studie för att undersöka hur mottagaren påverkades av tv-nyheternas sätt att gestalta brottslighet, fattigdom, terrorism, arbetslöshet och ojämlikhet mellan raser. Hans resultat blev tydliga, medias val av framställning påverkar mottagarens uppfattning av problemet och vem som anses bära ansvar för problemet och dess lösning.

I inslag som gestaltades genom vad han kallade ”*episodic framing*” (händelseorienterad framställning), gestaltningar där man koncentrerade sig på enstaka individer eller händelser för att illustrerar ett problem, lades skulden på individnivå. Samtidigt som inslag som gestaltades som ”*thematic framing*” (tematisk framställning), gestaltningar som koncentrerar sig på generella samband och bakgrunder som till exempel statistiska undersökningar, istället riktade ansvaret för problemet och dess lösning mot samhällsnivå. Undersökningen visade alltså att media genom händelseorienterad gestaltning kan komma att skydda de politiska makthavarna ifrån ansvar (Iyengar, 1996).

Sammanfattningsvis kan sägas att medias möjlighet att utöva gestaltningsmakt över människorna är stor även om det så klart är beroende av faktorer kopplade till individen såsom kognitiva scheman och behovet av orientering (Strömbäck, 2009).

4.4 Sociala problem

Det finns ingen entydig förklaring av vad som är ett socialt problem och hur det bör lösas, så har det genom historien alltid varit. Vad som anses vara ett socialt problem kan skilja sig mellan länder och över tid, lika så skiljer sig tankar om hur problem ska lösas och om det bör ske genom individinriktade insatser eller på samhällsnivå (Meeuwisse & Swärd, 2002).

Det som ena dagen skildras som ett socialt problem behöver inte få samma utrymme dagen därpå, speciellt inte om det inträffat något i samhället som ges mer uppmärksamhet (Loseke, 2003). Loseke (2003) menar att det finns ett par punkter som ändå är gemensamma för att en situation eller en händelse ska kunna benämnas som ett socialt problem. Situationen behöver vara *bekymmersam* eller skadlig, *utbredd* och därmed drabba flertalet individer, det behöver uppfattas som något som *bör* förändras men också och framförallt något som *kan* förändras (Loseke, 2003). Inte ens när samtliga punkter anses uppfyllda kan man med säkerhet säga att det handlar om ett socialt problem.

Meeuwisse och Swärd (2002) tar även upp att det bör finnas ett avstånd mellan det önskade och det oönskade. Det räcker inte med vetskapen om att en bekymmersam situation föreligger utan konsekvenserna av situationen behöver även påverka individerna, innan det kan komma att benämnas som ett socialt problem.

De objektiva motiven för ett problem till exempel statistik på antalet bilolyckor måste skapa en subjektiv oro, en rädsla för att själv krocka, för att situationen ska anses vara ett socialt problem. Det är inte troligt att alla objektiva omständigheter skapar en subjektiv oro, på samma sätt som en subjektiv oro inte alltid föregås av en objektiv anledning. Detta kräver att sociala problem inte studeras enbart utifrån objektiva förhållanden utan relationen mellan de objektiva och subjektiva upplevelserna (Loseke, 2003).

Inom vetenskapsteorin sägs att synen på vår omvärld är perspektivbunden. Med det menas att vi medvetet eller omedvetet filtrerar verkligheten för att kunna formulera den. När vi förklarar eller förstår sociala problem gör vi det utifrån psykologiska eller sociologiska modeller. Valet av utgångspunkt kommer styra hur vi ser på både uppkomst och lösningen av ett specifikt socialt problem (Meeuwisse & Swärd, 2002; Regeringen, 2007).

5. Metod

Jag kommer i detta kapitel redogöra för hur jag arbetat med min studie. Jag kommer belysa de metoder jag använt i bearbetningen av mitt material och i analysen. Vidare kommer jag ta upp urval, tillvägagångssätt, reliabilitet och validitet samt etiska överväganden.

Kvalitativ metod

Jag har valt att använda mig av kvalitativ metod. En kvalitativ till skillnad från en kvantitativ studie har sin grund i hermeneutiken och går ut på att söka förståelse för ett problem, genom att följsamt undersöka och sätta problemet i ett sammanhang (Thomassen, 2007). Då mitt syfte är att undersöka *hur* media skildrar mäns våld mot kvinnor, anser jag att en kvalitativ metod lämpar sig bäst för min studie.

5.1 Sökandet efter teori och tidigare forskning

Innan jag samlade in empirin till mitt arbete valde jag att fokusera på teoretisk förankring och tidigare forskning. Omgående hittade jag rapporten *Mäns våld mot kvinnor – ett diskursivt slagfält*. Rapporten är ytterst relevant för min studie och då rapportens syfte var att lyfta fram olika diskurser, ser jag att jag kan ha god nytta av den. Det var efter det svårt att hitta ytterligare forskning som jag kände var relevant, så jag valde därför att avvakta och gå vidare med teoridelen i min studie.

De teorier jag har valt att ta upp i min studie hittade jag genom aktivt sökande i böcker, på internet samt i bibliotekets katalog. I och med mitt syfte var det från början självklart att välja diskursanalys, att det sedan blev kritisk diskursanalys berodde på min vilja att titta på hur artiklarna formulerats textmässigt och hur formuleringen påverkar och påverkas av diskurser och vad det sedan kan tänkas ha för betydelse för synen på mäns våld mot kvinnor.

När jag nu valt kritisk diskursanalys som verktyg kändes socialkonstruktivism samt skapandet och synen på sociala problem som självklara val eftersom diskursanalysen bygger på samma teoretiska bas. Nästa steg var att finna en teori för att förklara medias roll och makt i skapandet av diskurser och synen på vår verklighet. Efter att ha läst litteratur om dagordningsteori, som inte finns beskrivet i min studie, fann jag i Strömbäck (2009) gestaltningsteorin. Teorin som bygger vidare på tankar om sociala konstruktioner och medias del i detta kändes som ett bra utgångsläge för att problematisera medias roll och framställning.

Efter att jag letat, läst och beskrivit min teori återgick jag till att söka tidigare forskning, nu med teoretisk förankring i ryggen och därmed ökad möjlighet att söka efter forskning inom andra ämnen som delar teoretisk utgångspunkt. Det är då jag finner *Genus och Genre – forskningsanknutna genusdiskurser i dagspress*, denna avhandling visar sig tangera min studie, både avseende teoretisk förankring men också i hög grad avseende valet av empiri. Då avhandlingen har dessa likheter vill jag nämna den eftersom den kan hjälpa mig att underbygga och problematisera mina resultat med hjälp av att påtala skillnader och likheter.

Jag fann dessutom ”*Från himlen rakt ner i helvetet*” – från uppbrott till rättsprocess vid mäns våld mot kvinnor i nära relation och valde att ta med den för att teoretiskt förstärka mitt avsnitt Mäns våld mot kvinnor- ett diskursivt slagfält. Scheffer Lindgren (2009) nämner i avhandlingen Heises (1998) ekologiska perspektiv. Detta perspektiv är intressant utifrån min studie och jag väljer att ta med som ett komplement till de diskurser som Steen (2003) lyfter fram.

5.2 Tillvägagångsätt och urval

För att skapa mig en bild av hur media skildrar mäns våld mot kvinnor har jag valt att granska artiklar i Aftonbladet och Expressen, då det är tidningar som dagligen når ut till en bred läsargrupp. Båda dessa tidningar tillhör kategorin kvällstidning och säljs i lösnummer. Jag är medveten om att det finns andra tidningar och mediala källor som påverkar diskursen, men då kvällstidningarna jag valt är väl etablerade på den mediala arenan ser jag att deras rapporteringar har betydelse för diskursskapandet.

5.2.1 Tidsperiod

Jag har valt att granska artiklar som publicerats på tidningarnas respektive hemsida (www.aftonbladet.se samt www.expressen.se) under perioden 2012-01-01 fram till 2012-10-22 för att få en så aktuell bild som möjligt. Då det är rapporteringen kring inträffade händelser jag vill undersöka har jag valt att begränsa mina sökningar till artiklar som ligger under kategorin nyheter. Expressen har sedan ett par år tillbaka integrerats med GT samt Kvällsposten. Detta har lett till att nyhetsartiklar på Expressens hemsida sorteras under antingen kategorin nyhet, GT eller Kvällsposten, detta beroende på var i landet den aktuella händelsen har skett. Med det i åtanke har jag valt att även använda mig av dess kategorier i min sökning efter artiklar.

5.2.2 Sökord

Under studiens gång har jag provat flertalet sökord och bedömer att de sökord som bäst motsvarar min frågeställning och som inte bygger på min förförståelse är händelseorden *misshandel* samt *mord* i kombination med relationsorden *gift*, *sambo*, *förhållande* samt *relation*. Jag har alltså gjort 4 sökningar per händelseord ex *mord sambo* eller *misshandel sambo* osv. Det är möjligt att artiklar som berör mitt ämne, som inte innehåller mina sökord och/eller inte är publicerat under kategorin nyhet, GT eller Kvällsposten existerar men då studien är begränsad i omfattning och tid har jag varit tvungen att begränsa min empiri.

5.2.3 Sortering av träffar

Eftersom mina sökord är vida har jag i en första träff fått en mängd artiklar som inte motsvarar mitt undersökningsområde. Jag har för att sortera ut relevanta träffar sorterat bort artiklar som inte tar upp mitt ämne och där det inte framkommer att våldet skett i anslutning till ett förhållande eller äktenskap. Även

artiklar där jag som läsare får uppfattningen om att det handlar om en kärleksrelation, men där det inte är uttryckt har jag valt att sortera bort. Jag har även valt att sortera bort artiklar där ämnet mäns våld mot kvinnor diskuteras men där det inte finns koppling till ett eller flera tydligt utpekade brott, återigen därför att det är rapporteringen av inträffade händelser jag önskar undersöka.

5.2.4 Urvalsprocess

För att så tydligt som möjligt beskriva hur jag gjort mitt urval ska jag i steg beskriva hur artikelsökningen gått till. Den första sökningen gav sammanlagt 389 träffar på händelseordet *mord* i kombination med något av relationsorden, av dessa var 252 publicerade i Expressen och 137 i Aftonbladet. Samma typ av sökning men med händelseordet *misshandel* gav 113 träffar varav 64 var publicerade i Expressen och 49 i Aftonbladet.

I nästa steg sorterade jag ut artiklar enligt ovan beskrivna process och när det var färdigt återstod 153 artiklar. Av dessa var 121 resultat av sökning på händelseordet *mord* i kombination med relationsorden, 81 av dessa var publicerade i Expressen och 40 publicerade i Aftonbladet. Händelseordet *misshandel* i kombination med relationsorden stod för 32 av artiklarna och av dessa var 21 publicerade i Expressen medan 11 var publicerade i Aftonbladet. Det visade sig vid utskrift att ett par artiklar förekommer under flera sökord. Jag har valt att skriva ut artikeln vid ett sök tillfälle och jag bedömer inte att studiens resultat påverkas av detta eftersom det i det stora hela rör sig om ett mycket litet antal artiklar.

5.3 Analysprocess och bearbetning av artiklar

I arbetet med att analysera mitt material har jag valt att använda mig av innehållsanalytisk metod. Innehållsanalysen i sin egentliga utformning härstammar ifrån den kvantitativa forskningstraditionen och är en metod för att skapa sig en uppfattning av ett större material. Jag har i min analys gjort en etnografisk innehållsanalys. Vilket innebär att jag låtit kategorierna formas efter materialet och det jag som forskare tyckt mig se när jag läst mitt material (Bryman, 2011).

Innehållsanalysen som metod är bra då urval och kodningsschema blir tydligt. Det anses vara en metod med hög objektivitet där forskarens närvaro inte påverkar studieobjektet. Dock finns det kritik mot metoden som säger att det för en forskare är svårt att utforma en kodningsmanual utan att använda sig av sin egen tolkning (Bryman, 2011) och när man som i mitt fall använder sig av etnografisk innehållsanalys blir detta ofrånkomligt. Ändå anser jag att innehållsanalys som metod är ett bra verktyg för att samla stor mängd data och finna upprepade likheter och olikheter i materialet.

Under urvalsprocessen läste jag igenom materialet för att avgöra om det var relevant att använda för min studie eller inte. Jag insåg omgående att det finns tre övergripande typer för hur man i nyhetsartiklarna skriver om mäns våld mot kvinnor. Det första och mest förekommande är att man låter vissa enskilda

händelser lyftas fram genom upprepad rapportering, ibland under flera månader. Det andra sättet är att man i artikeln lyfter fram orsaks och förklaringsfaktorer, ska tilläggas att detta sker även i den första typen som är mest förekommande. Den tredje typen av artiklar är de som med hjälp av en händelse kritiserar eller problematiserar ämnet på strukturell nivå. Jag kommer till viss del i analys och diskussion problematisera denna indelning kopplat till mitt resultat, men någon större analys av artikeltyperna kommer jag inte göra.

5.3.1 Kategorisering

Utifrån ovanstående artikeltyper skapades en nyfikenhet på vad det är som står, hur brottet, mannen och kvinnan beskrivs och vem är det som kommer till tals? Jag skapade fyra kategorier som jag tänkte kunde svara på detta, Hur beskrivs våldet, Hur beskrivs mannen, Hur beskrivs kvinnan och Vem kommer till tals. Efter att ha läst ett slumpvis urval av tio artiklar fick kategorierna underrubriker. Efterhand som jag sedan arbetade mig igenom resterande material växte ytterligare underrubriker fram och senare även ytterligare en kategori, Hur förklaras våldet samt underrubriker till denna.

Jag kommer nu beskriva varje kategori och dess underrubriker. Dock ska tilläggas att jag inte gjort någon rangordning, utan jag har tagit hänsyn till samtliga aktörer eller attribut. Resultaten visar därför inte vem/vad som fått mest utrymme i en och samma artikel.

5.3.1.1 Hur beskrivs våldet?

I denna kategori har jag tittat efter hur våldet fått komma till uttryck genom beskrivningen av det som inträffat. Våldet beskrivs utifrån ett par infallsvinklar dels utifrån typ av incident, dels utifrån omfattning men dessutom utifrån karaktär. Beskrivningarna har gett underrubrikerna; *Bråk, Angrepp/Händelse, Upprepat, Planerat, Oplanerat/Impulsstyrt, Reaktion, Oprovocerat, Familjetragedi/relationsdrama och Grovt.*

Underrubriken angrepp/händelse innefattar det våld som beskrivs som plötsligt och där det inte framkommer att kvinnan tidigare utsatts för våld. Framkommer det att hon tidigare utsatts för våld har händelsen istället placerats under underrubriken upprepat. Samma motsats system har jag använt mig av när det gäller underrubriken planerat och oplanerat/impulsstyrt samt underrubriken reaktion och oprovocerat.

5.3.1.2 Hur förklaras våldet?

Denna kategori kom till då det vid bearbetning av materialet blev tydligt att man i artiklarna skiljde på hur våldet beskrevs och vad man såg som orsaken till det. I denna kategori är det alltså de faktorer man använder för att förklara våldet jag tittat efter. De faktorer som framkommit har skapat underrubrikerna; *Separation/vårdnadstvist, Svartsjuka/kontrollbeteende, Psykisk ohälsa/tillfällig förvirring/blackout, Berusning/påverkan, Brister i samhällsskyddet samt Impulsreaktion.*

Anledningen till att flera av underrubrikerna fått flera komponenter är att det i artiklarna varit tydligt att man använder beskrivningarna parallellt eller synonymt.

5.3.1.3 Hur beskrivs mannen?

Här har jag tittat efter med vilka attribut mannen beskrivs. Hänsyn har inte tagits till vem som varit beskrivande men om det är tydligt i texten att man tar avstånd från attributet har jag valt att frånsä beskrivningen. Det attribut mannen har fått har delats in i underrubriker. Dessa är; *Svartsjuk, Tillfälligt psykiskt instabil, Stort kontrollbehov, Besatt av kvinnan, Framgångsrik, Aggressiv, Kriminell, Ledsen, Hotfull, Svårt att acceptera, Impulsiv, Ordningssmänniska och känslig/blödig/snäll*

Underrubrikerna talar för sig själva men jag vill ändå förtydliga två av dem, Svårt att acceptera innebär uteslutande att kvinnan lämnat mannen utan att han kunna acceptera detta. Och kategorin känslig/snäll/blödig blev en stor kategori eftersom attributet i sin helhet uttryckts i en artikel.

5.3.1.4 Hur beskrivs kvinnan?

Likt beskrivningen av mannen har jag tittat efter med vilka attribut kvinnan beskrivs. Hänsyn har inte heller tagits till vem som varit beskrivande men om det är tydligt i texten att man tar avstånd från attributet har jag valt att frånsä beskrivningen. Det attribut kvinnan har fått har delats in i underrubriker. Dessa är; *Rädd, Styrd, Kuvad, Utsatt, Maktlös, Förtvivlad, Hotfull, Nedstämd, Fysiskt skadad, Glad och Social.*

Jag anser att rubrikerna talar för sig själva.

5.3.1.5 Vem kommer till tals?

I denna kategori har jag tittat efter vilka personer eller institutioner som yttrar sig i artikeln. De personer som kom till tals har sedan delats in i underrubriker. Dessa är; *Mannen, kvinnan, Anhöriga, Vänner, Grannar/Vittnen/Fastighetsvärd, Polis/kriminalvård, Åklagare, Advokat, Domstol, Tidningar, Sjukvård/socialstyrelsen, Socionomer, Radio och Hjälporganisation*

Anledningen till att Grannar/vittnen/fastighetsvärd blev en gemensam underrubrik, trots att det handlar om personer som på olika sätt kommit i kontakt med gärningen, är att de vid läsning av artiklarna av mig anses skildras som liktydiga informanter. Sjukvård/socialstyrelse blev en underrubrik eftersom socialstyrelsens arbete som täcker ett stort område, i samtliga av de aktuella artiklarna gällde en granskning av sjukvårdens arbete. I underrubriken socionomer omfattas information eller utsagor gjorda från personer som i tidningen referats till som socionomer. Underrubriken tidning omfattar artiklar där journalister från den egna tidningen men också andra tidningar kommer till tals, dessutom har jag i denna underrubrik placerat information som framkommer där det saknas källa eftersom jag bedömer att det är den publicerande tidningens utsaga.

5.3.2 Resultat och analysförfarande

Jag kommer presentera min empiri genom att använda mig av mina kategorier. Varje kategori kommer att inledas med en resultatredovisning. Därefter kommer jag förklara hur resultatet kan förstås teoretiskt. Jag kommer då välja ut citat från resultatredovisningen för att göra textanalysen. De citat jag använder vid textanalys är utvalda dels då de tar upp det som varit främst förekommande i kategoriseringen, dels då jag anser att texten stämmer väl överens med hur man generellt skriver. Avslutningsvis kommer jag att problematisera vilka konsekvenser det samlade resultatet kan få för rådande diskurser.

5.3.3 Sammanfattning och avslutande diskussion

Jag kommer i den avslutande diskussionen sammanfatta mitt resultat för att besvara min frågeställning. Därefter diskuterar jag vilken betydelse resultaten får för diskurser om mäns våld mot kvinnor och problematisera det i förhållande till de artikeltyper jag sett i min empiri. Avslutningsvis kommer jag lämna förslag på vidare forskning.

5.4 Reliabilitet och Validitet

Att kontrollera reliabilitet och validiteten i en studie är en metod för att bedöma tillförlitligheten av studiens resultat. Reliabilitet handlar om huruvida studien går att replikera, göras av en annan forskare på samma sätt med samma resultat (Kvale & Brinkmann, 2009). I min studie finns ett väl utarbetat metodavsnitt där jag noggrant förklarar hur jag gått tillväga vid insamling, bearbetning och analys av min empiri. Det finns kritik mot att kvalitativa studier alltid i något avseende påverkas av forskarens närvaro (Bryman, 2011). Min påverkan kan antas varit som störst vid utformningen av kategorier i innehållsanalysen. Min strävan har varit att studiens reliabilitet ska vara så hög som en kvalitativ studie kan vara och jag har därför bedömt att det varit viktigt att förhålla mig kritisk till materialet och min förförståelse.

Validiteten handlar om huruvida studien undersökt det den uppger sig ha undersökt. I en kvalitativ studie som denna är validiteten snarare avhängig på hur tillvägagångssättet vid insamling och bearbetning av empiri sett ut (Kvale & Brinkmann, 2009). Jag har i varit noga med att beskriva min metod för att ge läsaren möjligheten att själv bedöma validiteten i studien.

5.5 Metodkritik

Jag har valt att göra en studie i ett ämne som berör mig varför min förförståelse riskerar att påverka mina resultat. Jag är medveten om detta och har varit noga med att kritiskt ifrågasätta mina slutsatser, samtidigt som jag tydligt redogjort för mitt tillvägagångssätt och min metod. Jag menar att det ger läsaren möjlighet att själv ta ställning till resultatet av studien.

Valet att använda två kvällstidningar kan ifrågasättas och det är möjligt att det hade påverkat resultatet om jag istället hade valt en dags- och en kvällstidning,

eftersom dessa som nyhetsförmedlare kan tänkas skilja sig åt. Min studie är inte jämförande och min önskan har i stället varit att studera tidningar som når många läsare över ett stort geografiskt område, något jag tycker att tidningarna i min studie har kunnat bidra med.

Slutligen ska nämnas att det finns kritik mot den kritiska diskursanalysen som säger att det vid analys av texter kan vara svårt att avgöra hur resultatet påverkar och påverkas av rådande samhällsstrukturer, trots att Fairclough framhåller att diskurser formar den sociala världen (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Detta gäller också min studie. Även om jag med den stora mängden artiklar tycker mig kunna urskönja överordnad social praktik är det svårt att dra några slutsatser om hur detta påverkar skapandet av vår sociala värld mer generellt.

5.6 Etiska överväganden

Etiska överväganden är viktigt då man arbetar med forskning. Innan man påbörjar en studie behöver man ta ställning till om någon kan komma att skadas av studien och/eller om det är troligt att studien gör att problemet som ska skildras förstärks, stigmatiseras. Ibland kan de fördelar som kommer av att studien genomförs väga upp de nackdelar som finns, det talar för att studien ska utföras (Kvale & Brinkmann, 2009).

De artiklar som utgör material för min studie har varit föremål för etiska överväganden av redaktionen som publicerat dem. Jag kommer att citera texter och uttalanden ifrån artiklarna, men så långt det är möjligt undvika att lyfta fram enskilda individer. Dessutom kommer deras åsikter inte ifrågasättas. Däremot kommer jag undersöka *hur* tidningsredaktionen valt att skildra åsikter i den skrivna texten och hur det i sin tur kan påverka de diskurser som finns om mäns våld mot kvinnor. Dock ska tilläggas att det är offentligt material som använts i studien och för den som önskar är det möjligt att efterforska vem som sagt vad.

6. Resultat och Analys

Jag kommer i det följande kapitlet att redogöra för min studies resultat och sedan analysera vilka slutsatser jag har dragit av detta. Jag kommer ta hjälp av teori och tidigare forskning för att redogöra för mitt resonemang, när jag besvarar min frågeställning. Jag kommer i ett första led redovisa mitt resultat indelat i kategorier, för att sedan i ett eget avsnitt problematisera vilka tänkbara konsekvenser det samlade materialet kan få. I resultatredovisningen kommer jag använda mig av citat ur empiri för att tydliggöra, enstaka av dessa kommer sedan att användas då jag förklarar hur resultatet kan förstås teoretiskt.

6.1 Hur beskrivs våldet?

Det finns i artiklarna en stor vilja att beskriva det våld som kvinnan blivit utsatt för. Nedan presenteras en tabell med resultat ifrån kategoriseringen.

Angrepp/händelse	39
Upprepat	31
Oprovocerat	24
Grovt	20
Bråk	18
Oplanerat/impuls	14
Planerat	9
Reaktion	7
Familjetragedi/reasons-drama	5

Våldet beskrivs i störst utsträckning som ett angrepp, en enskild händelse. När detta sker beskriver man ofta omständigheter runt omkring. Expressen skriver i artikeln, *En hittad knivdödad i villaområde*, 2012-01-29:

En ung kvinna hittades i natt död i ett villaområde i Österåker. [---]
När polisen kom till villaområdet i Österåker, nordost om Stockholm, hittades kvinnan i 20-års åldern död. – Vi tror att hon bragts om livet av ett knivangrepp och vi har inlett en förundersökning om mord, säger..., stationsbefäl vid Roslagspolisen, till expressen.se. Enligt flera vittnen satt det misstänkta mordvapnet – en kniv- kvar i kroppen när de första poliserna kom till brottsplatsen, skriver TT. Ungefär tjugo minuter efter larmet kunde polisen gripa kvinnans pojkvän misstänkt för knivmord.

Att våldet beskrivs som upprepat förekommer främst i artiklar som är del av upprepad rapportering av enskilda händelser, samt då man i artiklar skriver om enskilda domar. Vanligt är att i den typen av artiklar framställa våldet som grovt och att man dessutom beskriver hur våldet gått till som i Expressen, 2012-04-27, *Man högg exsambo med spruta*:

När kvinnan försökte köra ifrån sin plågoande slog han in bilrutan och grep henne i håret. Vid ett annat tillfälle högg han, enligt åklagaren, en spruta i hennes arm och påstod att den var hivsmittad. Den 30-årige mannen åtalas nu vid Helsingborgs tingsrätt för en serie grova övergrepp...

Beskrivningen av våldet som bråk är också vanligt i artiklarna. Ordet bråk är inom Svenska språket en synonym till bland annat oegentlighet, kiv och gräl. I Aftonbladets artikel *Sambo anhållen misstänkt för mord*, 2012-09-24. Skriver man inledningsvis:

Greps efter bråk i bostaden utanför Örnsköldsvik. [...] Ambulansen larmades till platsen i lördags och då uppgavs att kvinnan var skadad. [...] Det kom då fram uppgifter om att det varit bråk mellan kvinnan och mannen.

Ibland förstärker man upplevelsen av bråket genom att lägga till faktorer för att förklara bråkets karaktär. Att dessutom påpeka att bråket urartat är ett sätt att beskriva händelsen som oplanerad:

Polisen tror att ett svartsjukebråk på restaurangen urartade och slutade med att 25-åringen högg ihjäl Ellinor, 23, i hemmet. (Aftonbladet, *Återvändande efter dådet*, 2012-01-31)

Inledningsvis vid grova brott som skett relativt öppet inför allmänheten förekommer det att tidningarna beskriver händelsen som en familjetragedi eller ett relationsdrama. Expressen använder sig av denna typ av beskrivning i artikeln *Kvinna hittades död i lägenhet i Örebro*, 2012-09-12

En kvinna i 30-års åldern har hittats död i en lägenhet i Örebro. [...] Polisen blev på tisdagskvällen vid 21.30 larmade om att det var bråk i en fastighet på Norr i Örebro. [...] Det verkar handla om ett relationsdrama.

6.1.1 Hur kan det förstås teoretiskt

Som jag tidigare nämnt finns det en stor vilja att beskriva den våldshandling som artikeln handlar om. Sättet på hur man skriver kommer att påverka läsarens mottagande. Fairclough säger att graden av interdiskursivitet påverkar i hur stor utsträckning texten kan bidra till förändring (Fairclough, 1992). Det han menar är att texter som bygger på och mixar olika diskurser i högre grad bidrar till förändring av de samma. Texter som däremot på konventionellt vis lyfter fram existerande diskurser bidrar till att upprätthålla den dominerande diskursordningen.

Jag anser att tidningarna i sina beskrivningar av våldet har en låg grad av interdiskursivitet. I de artiklar som utgör min empiri ser jag att beskrivningen av våldet bidrar till att upprätthålla könsmakts skillnader samtidigt som det förekommer en avsaknad av problematisering av våldet. Våldet beskrivs med

hjälp av termer ifrån främst rättsväsendet och handlingen/agerandet ifrågasätts sällan, oavsett om det framkommer att det handlat om en händelse eller upprepat våld.

Texterna lyfter på ett konventionellt sätt fram problemet. Man konstaterar att våld har förekommit och att det lett till dödlig utgång för kvinnan det riktats mot. Beskrivningen av våldet så som bråk eller familjedrama och något som skett vid ett enstaka tillfälle eller upprepade gånger, utan att problematisera det bidrar enligt min uppfattning till att tidningarna reproducerar diskurser som härstammar från patriarkala ideologier om mannen som överordnad med rätt att utöva visst våld. I patriarkala ideologier tillskrivs mannen egenskaper som möjliggör för honom att uttrycka missnöje genom att använda våld, samtidigt som äktenskapet som institution är något som ska värnas. Eliasson (2000) skriver att visst våld inom äktenskapet, i ett patriarkat samhälle, i stor utsträckning ses som en acceptabel handling. Det faktum att vi ännu inte helt tagit avstånd från denna samhällsordning gör enligt Eliasson (2000) att kvinnan bör visa visst tålamod inför mannen för att på så vis få våldet att upphöra. Det är denna ideologi man i diskurser från sociologin och feminismen menar är orsak till mäns våld mot kvinnor. I artiklarna använder man sig inte av ideologin som sådan men jag anser att användandet av ord som bråk och familjedrama insinuerar att våldet varit en konsekvens av en konflikt som förekommit mellan mannen och kvinnan. Ordvalet kan bidra till att, i enlighet med patriarkala ideologier, legitimera en viss del av våldet, eftersom kvinnan antas varit delaktig i våldets förspel och därmed kunnat avstyra efterspelet.

Jag tycker mig inte heller se att våldet problematiseras i de artiklar som beskriver handlingen som grov och upprepad, utan också här beskrivs konstaterande att våldet inträffat. Trots att många artiklar i hög grad tar avstånd ifrån de våldshandlingar som ägt rum, beskrivs våldet sällan som en avskyvärd gärning från en person riktad mot en annan.

Fairclough menar att man genom att titta på textens egenskaper kan se hur diskurserna kommer till uttryck, detta kan vara tillhjälp för att underbygga min analys (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Genom att titta på transitiviteten i min empiri kan jag se vilka ideologiska konsekvenser framställningen får. Jag har valt ut två citat från min resultatredovisning för att visa hur jag gjort min analys. Jag har med hjälp av Faircloughs bok *Discourse and Social Change* (1992) analyserat citaten.

En ung kvinna hittades i natt död i ett villaområde i Österåker. [---]
När polisen kom till villaområdet i Österåker, nordost om Stockholm, hittades kvinnan i 20-års åldern död. – Vi tror att hon bragts om livet av ett knivangrepp och vi har inlett en förundersökning om mord, säger..., stationsbefäl vid Roslagspolisen, till expressen.se. Enligt flera vittnen satt det misstänkta mordvapnet – en kniv- kvar i kroppen när de första poliserna kom till brottsplatsen, skriver TT. Ungefär tjugo minuter efter larmet kunde polisen gripa kvinnans pojkvän misstänkt för knivmord.
(Expressen, *En hittad död i villaområde*, 2012-01-29)

I den inledande meningen konstateras att en ung kvinna hittats död på en bestämd plats. Hennes död framstår här som om den skett naturligt utan någon aktiv agent. Man fortsätter sedan med att använda sig av en subjektiv modalitet med låg affinitet för att förklara polisens tankar om varför kvinnan är död, *Vi tror att hon bragts om livet i ett knivangrepp... säger... stationsbefäl vid Roslagspolisen* inte heller här blir en agent synlig utan knivangreppet tycks ha skett av sig själv och därmed anses knivangreppet ha orsakat kvinnans död. Agenten är passiv och processen har nominaliserats. Meningen därefter beskriver med hög affinitet hur vittnen sett att det *satt* en kniv i kvinnans kropp, även om kniven nu med låg affinitet beskrivs som det *misstänkta mordvapnet*. Meningen ger intryck av att en kniv sitter i kvinnans kropp, kvinnan kan ha blivit dödad i ett knivangrepp men det är inte säkert att denna kniv har något med hennes död att göra. Uttalandet kan vara myntat av den presstetik media omfattas av och då kan användandet av ordet misstänkt vara ett sätt för redaktionen att undvika att dra slutsatser innan dess att alla fakta är klarlagda. Trots det bidrar framställningen till att det fortfarande saknas agent och kvinnans död framstår som oförklarlig. Den sista meningen konstaterar med hjälp av ytterligare en subjektiv modalitet med hög affinitet att polisen kunnat gripa kvinnans pojkvän som med låg affinitet beskrivs som *misstänkts* för mord. Det är först i denna mening som en agent blir synlig, någon har agerat. Det som skiljer denna mening från de andra i citatet är att här har man uteslutit objektet. Kvinnans död framstår utan agent och mannens misstänkta handling utan objekt.

Även mitt nästa citat beskriver hur en kvinna hittats död, men tar upp ytterligare exempel på hur man i artiklarnas beskrivning av våldet passiviserar agenten och nominaliserar processen.

En kvinna i 30-års åldern har hittats död i en lägenhet i Örebro. [---]
Polisen blev på tisdagskvällen vid 21.30 larmade om att det var bråk i en fastighet på Norr i Örebro. [---] Det verkar handla om ett relationsdrama.
(Expressen, *Kvinna hittades död i lägenhet i Örebro*, 2012-09-12)

Kvinnans död framställs i den inledande meningen som en händelse som existerar för sig själv. Kvinnan har hittats död, en orsak till detta saknas och någon agent förekommer inte. Meningen antyder att kvinnan dött utan orsak, det framkommer inte heller vem som hittat henne. Nästa mening däremot beskriver att polisen har blivit larmade om ett bråk. I denna mening har polisen som subjekt larmats till bråket. Bråk framstår i meningen som orsak till att polisen kom, inte personerna som var inblandade i bråket. Processen har nominaliserats. Agenten i meningen blir osynlig och det som lyfts fram och blir synligt är händelsen, bråket. I den sista meningen har man gjort hela processen till en nominalisering. I en nominalisering som denna passiviseras både agenten och händelsen. En ny benämning för processen har skapats och framställts som något självklart, det handlar om ett *relationsdrama*.

Båda citatens framställningar döljer det faktum att en man misshandlat en kvinna till döds. Framställningen problematiserar inte heller det faktum, utan ger snarare intrycket av att kvinnan fallit offer för ett fenomen som sker helt oberoende av

reella aktörer. Det framstår som om det är kniven eller relationsdramat som är det egentliga problemet. Jag får uppfattningen att en artikel som framställer mannens agerande genom att beskriva händelsen som ett knivangrepp, kan bidra till att snarare skapa debatt om huruvida knivar är farliga än det faktum att förekomsten av relationer där detta inträffar är ett problem.

6.2 Hur förklaras våldet?

Det har i artiklarna varit tydligt att man inte känner att det är tillräckligt att beskriva våldet, utan att man även har en stor önskan att förklara varför våldet uppstått. Anledningen till denna strävan tror jag kommer ifrån rättsväsendets arbetsmetod med att undersöka och leta efter motiv och orsaksförklaringar. Nedan presenteras en tabell med resultat ifrån kategoriseringen.

Separation/vårdnadstvist	32
Svartsjuka/kontrollbeteende	21
Psykisk ohälsa/tillfällig förvirring/blackout	17
Berusning/påverkan	8
Brister i samhällsskyddet	8
Impulsreaktion	6

Separation/vårdnadstvister är den vanligaste typen av förklaringar som förekommer i artiklarna. Ibland ensamma men även tillsammans med någon av de andra underrubrikerna. I en artikel i Expressen skriver tidningen:

Paret låg i en uppslitande separationsprocess. Mannen vägrade ge upp förhållande som hans 39-åriga sambo bestämt ville bryta. Hon var livrädd för honom. [...] Mannen hade en bajonett, skarpslipad på bladets båda sidor. Ett hugg träffade i bröstet det andra i magen. Kvinnan föll ihop och var livlös när polis och ambulans anlände. [...] För ett par år sedan började det gnissla i relationen. Familjens ekonomi var kärv och mannen ansåg inte att hans sambo var tillräckligt aktiv för att tjäna pengar.
(Expressen, *Högg ihjäl exsambo- rättegången inledd*, 2012-06-11)

En annan vanligt förklaring till våldet är svartsjuka och stort kontrollbehov. Inte sällan tas detta upp i kombination med en separation, berusning eller psykisk ohälsa. För att gestalta detta har citat tagit ur Aftonbladets artikel *Presskonferens om Malmömord*, 2012-07-31:

Den misstänkta gärningsmannen och den avlidna kvinnan har haft en relation. De hade avslutat relationen och höll på att separera när kvinnan mördades, enligt polisen. Gärningsmannen bodde kvar på adressen, hon var där på besök när bråket uppstod. – Våldet var

riktat mot en speciell person. Det är ofta män med kontrollbehov som inte har kontroll över sitt liv som gör sådant här, så allmänheten behöver inte vara rädd. Separation och vårdnadstvister kan ofta trigga igång våld, säger...

Även i Expressen använder man sig av kombinationer av svartsjuka och berusning för att förklara våldet:

Svartsjuka i kombination med stora mängder alkohol misstänks ha fått...att attackera sambon och flickvännen...med kniv på kvällen den 28 januari[---] –Jag var svartsjuk. Jag har bettet mig svartsjukt. När de kom hem till det lilla huset de hyrde i Svinninge fortsatte hans öldruckande och bråket. [---] Berusning är den bärande orsaken till tragedin.

(Expressen, *Pontus*, 25, erkänner dödshuggen, 2012-05-17)

Psykisk ohälsa, tillfällig förvirring och black-out framkommer som förklaring vid ett par artiklar. I Expressens artikel *Tillståndet allvarligt för brännskadad kvinna*, 2012-08-12 skriver man:

Den 46-åriga kvinnan brännskadades svårt när hennes ex-sambo hällde tändvätska över henne i lördags, och tände på. [---] Det var i lördags som polisen fick larmet om det fruktansvärda brottet. [...] Då ska mannen ha tänt eld på henne. Enligt polisen har han mått dåligt en tid.

Samma tidning skriver i artikeln *45 åringen häktad för mord på ex-sambon*, 2012-02-20:

Efter gripandet gav han, enligt vittnen, ett förvirrat intryck, och som anhållen står han under ständig tillsyn i cellen. [---] Kvinnan krävde att få ensam vårdnad om de två döttrarna vilket 45- åringen, som tidigare gett intryck av att vara i psykisk obalans, motsatte sig. [---] ... en bekant till mannen hörde av sig till polisen på fredagen och var orolig för 45 åringens psykiska hälsa.

Som framkommer i tabellen är det ovanligt att mäns våld mot kvinnor förklaras med hjälp av kritik på samhällsnivå, dock förekommer det vid enstaka tillfällen. När det sker är det ofta för att synliggöra att den kvinna som skadats eller i de flesta fall mördats, sökt hjälp från samhällets olika skyddssystem men där denna hjälp inte räckt till. Kritiken framförs på två olika sätt, dels som direkt kritik riktat mot samhället men även som indirekt kritik som antyder att samhället misslyckats. Nedanstående exempel ska illustrera detta. Det första är ett exempel på direkt kritik och publicerades i artikeln *De dödas när de vill gå*, 2012-10-16 i Aftonbladet. Journalisten som skrivit artikeln är del av den granskning som pågår av dödade kvinnor i Aftonbladet, dock är denna artikel inte publicerad som en del av serien.

Det är i samband med separation de flesta kvinnomorden sker. Det vet vi efter att ha granskat samtliga fall då en kvinna dödas av en

man eller ex-man... [---] Bara i år har vi sett flera skrämmande exempel på hur samhället fått signaler om att kvinnorna var i fara. [---] Förutom att utreda skuldfrågan är vi skyldiga att ta reda på vilket ansvar samhället har varje gång en kvinna dödas av en man. Bara så kan kvinnomorden minska.

I Aftonbladets artikel *Orolig vän larmade polisen samma dag*, 2012-02-20 framkommer indirekt kritik när man i löptext skriver:

I slutet av november dömdes mannen för olaga frihetsberövande av kvinnan. 45-åring dömdes till ett års fängelse. Domen överklagades. Mannen själv uppgav att han begått brottet under en period av ”dåligt psykiskt mående”, och tingsrätten beslutade att mannen inte behövde vara häktad i avvaktan på ny rättegång. ... uppger att såväl åklagare som frivården ville att mannen efter rättegången i höstas skulle vara kvar i häkte, men tingsrätten beslöt ändå att försätta honom på fri fot. Kvinnan fick hemlig adress och försågs med överfallslarm.

Artikeln ifrågasätter inte tingsrättens beslut och samhällets ansvar, även om den konstaterar att det fanns andra alternativ som framförts av åklagare och frivård. Alternativ som hade kunnat betyda att situationen idag hade varit annorlunda.

6.2.1 Hur kan det förstås teoretiskt

Som framkom i analysen av hur media *beskriver* våldet i artiklarna innehöll de en låg grad av interdiskursivitet och den diskurs som främst lyftes fram var från ideologier om ett patriarkat samhälle. *Förklaringen* av våldet innehåller en högre grad av interdiskursivitet än beskrivningen av våldet, även om jag anser att framställningen sker på ett konventionellt vis. Man förklarar våldet utifrån en mix av psykologiska och sociologiska diskurser. Där man växlar mellan att å ena sidan beskriva handlingen kopplat till relationella diskurser, och å andra sidan påvisa avvikande drag hos mannen som snarare är knutna till diskursen om individualistiska orsaksförklaringar. I ett par artiklar lyfts förklaringar på strukturell nivå fram, även om de anses utgöra en försvinnande liten del.

Människors uppfattning av världen påverkas till viss del av medias val av vilka nyheter som skall tas upp, men även av hur dessa nyheter förmedlas (Dimbleby & Burton, 1999; Strömbäck, 2009). Ofta är skildringen av en nyhet eller ett problem i media del i den ideologi som är överordnad andra (Dimbleby & Burton, 1999). Därför kan man anta att den ideologi som mött störst framgång och som ses som överordnad i diskurser om mäns våld mot kvinnor är den som Steen (2003) och Scheffer Lindgren (2009) beskriver som en individualistisk idealtyp, tillsammans med Hydéns (1992,1995) beskrivning av våldet som en obalans i familjesystemet, även kallat den relationella idealtypen (Steen, 2003). Den individualistiska diskursen anser att orsaken till mäns våld mot kvinnor beror på psykologiska processer inom mannen och att handlingen är ett sätt för honom att hantera ångest och återfå kontroll (Steen, 2003; Scheffer Lindgren, 2009). Samtidigt som den relationella diskursen förklarar våldet som en mix mellan kulturella förväntningar i äktenskapet och brister i kommunikationen, tillsammans med yttre

omständigheter som drabbat individen som gör att denne tappar kontrollen. Dessa omständigheter kan vara dålig uppväxt, psykisk ohälsa och/eller missbruk (Hydén, 1995 och 1992; Steen, 2003; Scheffer Lindgren, 2009). Båda diskurserna menar att våldet utövas av en viss typ av män som avviker från vad som kan ses som "normalt". Samtidigt förklaras våldet, något motsägelsefullt, som till viss del beroende av maktförhållanden i samhället där användandet av våld beskrivs som en "manlig" egenskap.

Trots detta ser jag vid en närmre analys av texten att inte heller mannen framställs som ansvarig för våldet utan förklaringen av våldet i artiklarna saknar agent. Jag illustrerar detta med en textanalys nedan. Citatet har valts ut då texten tar upp flera av de vanligast förekommande förklaringarna till våldet.

Den misstänkta gärningsmannen och den avlidna kvinnan har haft en relation. De hade avslutat relationen och höll på att separera när kvinnan mördades, enligt polisen. Gärningsmannen bodde kvar på adressen, hon var där på besök när bråket uppstod. –Våldet var riktat mot en speciell person. Det är ofta män med kontrollbehov som inte har kontroll över sitt liv som gör sådant här, så allmänheten behöver inte vara rädd. Separation och vårdnadstvister kan ofta trigga igång våld, säger...
(Aftonbladet. *Presskonferens om Malmömord*, 2012-07-31)

Den inledande meningen är informativ så till vida att den beskriver hur subjekt och objekt förbinds till varandra, dessutom framkommer det att mannen är utpekad som misstänkt (objekt och mål saknas) samtidigt som kvinnan är avliden (någon orsak/agent framkommer inte). Meningen som följer pekar genom en subjektiv modalitet med hög affinitet ut mannen och kvinnan, *de hade avslutat förhållandet*, som jämlika agenter i avslutet av relationen och den pågående separationen, men att kvinnan mitt i detta mördats. Mordet på kvinnan framstår som en oförklarlig händelse utan agent. Nästa mening förklarar att kvinnan varit på besök på gärningsmannens adress när bråk uppstod. Processen har nominaliserats till *bråk*, samtidigt som agent och objekt i processen saknas. Uttalandet som följer nominaliserar sedan processen ytterligare en gång och nu skrivs istället *våldet*. Våldets mål var riktat mot *en speciell person* men ett uttalat objekt saknas och någon agent är inte synlig. Därefter följer två meningar av generaliseringar, där våldet beskrivs som en reaktion hos vissa män med stort kontrollbehov, vem som är mål för detta nämns inte men man försäkrar om att allmänheten inte kan drabbas. Uttalandet osynliggör agenten men också målet. Därefter tillskrivs separationer och vårdnadstvister egenskaper som antyder att dessa, agentlösa, kan trigga igång våld. Process och agent nominaliseras. Hela uttalandet kan ses som ett konstaterande av att: Vissa män inte klarar av att separera utan att ta till våld, men så länge män inte har stort kontrollbehov eller separationer inte behöver äga rum är det ingen fara.

Jag tycker mig se att agenten blir osynlig då våldet ska förklaras, inte heller problematiseras det faktum att våldet sker. Snarare konstateras att våldet sker till följd av separationer och skilsmässor, därför att vissa typer av män har svårt att acceptera det faktum att förhållandet tagit slut. Loseke (2003) talar om en objektiv och subjektiv oro. Jag anser att artikelns framställning av en objektiv fara,

separationer i kombination med män med kontrollbehov, samtidigt som den subjektiva risken att drabbas av våld beskrivs som mycket liten riskerar att leda till att avståndet mellan läsaren och individerna i den aktuella artikeln blir så stort att situationen inte uppfattas som något problematiskt.

6.3 Hur beskrivs mannen respektive kvinnan?

I artiklarna har man en önskan att beskriva mannen och kvinnan, framförallt i de artiklar som tillhör den upprepade rapporteringen kring samma händelse. Hur beskrivningen ser ut skiljer sig åt mellan kön och även i omfång. Mannen som förekommer i störst utsträckning beskrivs utifrån sina förmågor, sitt beteende och sina tillkortakommanden samtidigt som kvinnan å andra sidan beskrivs utifrån sina känslor, sina upplevelser och sitt hälsotillstånd. Nedan illustrerar två tabeller detta.

Beskrivning av mannen

Tillfälligt psykiskt instabil	18
Aggressiv	17
Hotfull	11
Svartsjuk	8
Stort kontroll behov	8
Kriminell	8
Svårt att acceptera	7
Framgångsrik	5
Besatt av kvinnan	4
Ledsen	2
Impulsiv	2
Ordnings människa	2
Känslig/blödig/snäll	2

Beskrivning av kvinnan

Fysiskt skadad	15
Rädd	9
Styrd	4
Nedstämd	4
Kuvad	2
Hotfull	2
Utsatt	1
Maktlös	1
Förtvivlad	1
Glad	1
Social	1

De beskrivningarna av mannen som har en uttalad agent kommer från olika aktörer. Dels ifrån mannen själv, i viss utsträckning ifrån kvinnan men också ifrån polis, åklagare, advokat, anhöriga, vänner och grannar. Medan beskrivningen av kvinnan kommer främst från henne själv, anhöriga eller målsägarbiträden.

I Aftonbladets artikel *Orolig vän larmade polisen samma dag*, 2012-02-20 framkommer beskrivningar om både mannen och kvinnan. Att mannen beskrivs i artiklar där även kvinnan beskriv är vanligt.

I somras meddelade kvinnan att hon ville skiljas, och flyttade ut ur den gemensamma villan. Mannen blev deprimerad och hotade att ta sitt liv. [...] Kvinnan fruktade enligt tingsrättsdomen för sitt liv när han låste ytterdörren, tog hennes mobil, tvingade upp henne på övervåningen och fick henne att ligga på golvet utanför ett vapenskåp... [...] I förhör berättade kvinnan att 45-åringen aldrig tidigare slagit henne, men att han däremot uppträtt aggressivt: ”dominerat, skrikit och svurit” ... Han har fått henne att känna sig ”kuvad och väldigt underlägsen.

I citatet får läsaren en samlad bild av mannens beteende och mående tillsammans med kvinnans känsla av underlägsenhet och rädsla.

Den vanligaste beskrivningen av kvinnan är utifrån hennes fysiska hälsa. Detta sker uteslutande för att förklara hur skadad hon blivit av mannens våld då en grov misshandel har skett. I Expressens artikel, *Docent förd till rättspsykiatriska*, 2012-05-31 skrivs om kvinnans hälsotillstånd:

Hans fru är svårt skadad efter misshandeln. –Man vet ännu inte hur det kommer att gå... -Hon mår väldigt dåligt både fysiskt och psykiskt.

6.3.1 Hur kan det förstås teoretiskt

Beskrivningen av mannen och kvinnan sker utifrån olika vinklar. Mannen, som får störst utrymme i min empiri, beskrivs utifrån beteende, förmågor och tillkortakommanden medan kvinnan beskrivs utifrån sina känslor, upplevelser och sitt hälsotillstånd. Enligt Engström (2008) är framställningen typiskt för hur man genom historien beskrivit kön och genus samt de egenskaper som förknippas med de olika könsrollerna. När media väljer att använda sig av stereotypa bilder av män och kvinnor finns det en risk för att de förstärker de attribut som förknippas med stereotypen och då använder sin makt destruktivt (Loseke, 2003; Strömbäck, 2009).

Engström kommer i sin studie fram till att tidningarna i stor utsträckning via sin framställning av kön kopplat till genusforskningen reproducerar stereotypa diskurser av vad som är manligt och kvinnligt (Engström, 2008). Jag anser att det går att dra samma slutsats utifrån min empiri där mannen beskrivs utifrån typiska manliga förmågor och kvinna utifrån typiskt kvinnliga, även om mannen beskrivs som till viss del avvikande från andra ”normala” män. Avvikelsen beskrivs vara kopplad till dels hans tillfälliga dåliga mående på grund av bland annat separation, dels hans tillkortakommanden så som extrem svartsjuka eller otyglade aggressivitet. Kvinnan å andra sidan beskrivs utifrån bilden av en typisk kvinna om än något svagare, på grund av den rädsla hon haft för sin man. Hon framställs inte som avvikande ifrån ”normala” kvinnor annat än i enstaka artiklar.

Jag anser att skildringen är konventionell och bidrar till att reproducera diskurser om kön indelat i manliga respektive kvinnliga egenskaper. Strömbäck (2009) skriver att människor genom att använda kognitiva scheman gestaltar verkligheten, de kognitiva schemana är likt stereotyper ett sätt för att sortera in företeelser i grupper. Detta görs för att underlätta för människan att ta in information och skapa sig förståelse. Tidningarna i min studie kan genom att reproducera vanliga typer av gestaltningar bidra till att läsarens kognitiva schema om manligt och kvinnligt blir en del av förståelsen för det som inträffat.

Jag ska med hjälp av ett citat titta på hur tidningarna via gestaltningar av mannen och kvinnan bidrar till reproducering av konventionella diskurser om manligt och kvinnligt:

I somras meddelade kvinnan att hon ville skiljas, och flyttade ut ur den gemensamma villan. Mannen blev deprimerad och hotade att ta sitt liv. [---] Kvinnan fruktade enligt tingsrättsdomen för sitt liv när han låste ytterdörren, tog hennes mobil, tvingade upp henne på övervåningen och fick henne att ligga på golvet utanför ett vapenskåp... [---] I förhör berättade kvinnan att 45-åringen aldrig tidigare slagit henne, men att han däremot uppträtt aggressivt: ”dominerat, skrikit och svurit” ... Han har fått henne att känna sig ”kuvad och väldigt underlägsen.”
(Aftonbladet, *Orolig vän larmade polisen samma dag*, 2012-02-20)

I en textanalys av citatet ovan kan man se hur man med en sanningsmodalitet beskriver att mannen blivit deprimerad och hotat att ta sitt liv, modaliteten är objektiv. Man skriver sedan att kvinnan *fruktade* för sitt liv enligt tingsrättsdomen. Ytterligare en sanningsmodalitet, men nu med ett subjekt. Stycket ger läsaren utrymme att bedöma sanningshalten i och med den uttalade källan och ofta uppfattas en tingsrätt som en tillförlitlig uppgiftslämnare. Resterande del av texten använder man sig av en modalitet med hög affinitet för att beskriva mannens beteende och handlande men också kvinnans känslor och upplevelser. Modaliteterna är subjektiva i och med att källorna är tydliga.

Att använda sig av modaliteter för att beskriva mannen och kvinnan på detta sätt bidrar enligt mig till att ytterligare förstärka framställningen av manliga och kvinnliga egenskaper som sanna. Samtidigt som det för läsaren troligtvis uppfattas som tillsynes relevanta fakta i den aktuella artikeln är det stor sannolikhet att skildringen passar in i de kognitiva schemana som läsaren har för att beskriva manligt och kvinnligt. Alltså kan tidningarna genom skildringen ha bidragit till att förstärka de attribut som är förknippat med könsskillnader.

6.4 Vem kommer till tals?

Efter att ha beskrivit och förklarat hur våldet samt mannen och kvinnan framställs i min empiri anser jag att det är viktigt att veta vem som kommer till tals. Det är i stor utsträckning dessa aktörers röst och åsikt som lyfts fram, något som kan ha betydelse för vilken social praktik artiklarna rör sig i och vilka tänkbara konsekvenser artiklarna får. Nedan presenteras en tabell över de aktörer som kommer till tals i tidningarna.

Tidning	69
Polis/kriminalvård	54
Åklagare	35
Mannen	25
Advokat	22
Vittnen/grannar/fastighetsvärd	16
Anhöriga	11
Domstol	11
Kvinnan	9
Vänner	6
Sjukvård/Socialstyrelse	5
Socionomer	5
Hjälpporganisation	5
Radio	3

Som tabellen visar är journalister och tidningar de som i störst utsträckning kommer till tals. Detta kan inte anses särskilt uppseendeväckande med tanke på att de är en förutsättning för att nyhetsförmedling ska kunna ske. Det som jag däremot anser besvärande är att det inte sällan är information om familjers förehavanden eller information om brottsfall som i artiklarna framställs som tidningens egen fakta. Enskilda journalister framställer i ett fåtal artiklar sina åsikter om brottets karaktär eller allvarlighetsgrad.

Nedan illustreras ett citat som Aftonbladet publicerar 2012-02-20 i artikeln *Orolig vän larmade polisen samma dag*. I citatet framstår informationen som Aftonbladets egen även om det är osannolikt att det är så. Där står att läsa:

45 åringen och kvinnan hade haft ett långvarigt förhållande och bott tillsammans i tio år. I somras meddelade kvinnan att hon ville skiljas, och flyttade ut ur den gemensamma villan.

Ett annat intressant exempel på när tidningens uttalande saknar källa och dess utom relevans återfinns i en artikel publicerad av Expressen *Mördaren vägrar släppa sina barn* 2012-05-29. Artikeln handlar om en pappa, anhållen för mord på de gemensamma barnens mamma, som inte vill överlåta vårdnaden för barnen på någon annan. Vidare kan man läsa om det problematiska med att han till följd av en vårdnadstvist mördat mamman och nu blivit ensam vårdnadshavare. Det som jag anser är intressant i denna artikel är framförallt den sista meningen där det står:

SVARTSJUKA TROS LIGGA BAKOM

Stycket innan har man gett läsaren lite bakgrund i fallet där man beskriver hur pappan innan mordet låst in mamman och dömts till fängelse, men att han släpptes på fri fot i avvaktan på straff. Ingenstans i artikeln framkommer något

som beskriver varför journalisten väljer att avsluta artikeln med denna mening, som dessutom består av stora tecken.

I artiklarna, som alltid relaterar till utpekade brott, kommer poliser följt av åklagare och advokater ofta till tals. Uttalanden från poliser i olika positioner förekommer i stor utsträckning och oftast i anslutning till att ett brott precis har inträffat. Uttalanden från åklagare och advokat förekommer uteslutande i de artiklar som berör den typ av återkommande rapportering jag nämnde tidigare. Det som lyfts fram från dessa aktörer är ofta beskrivningar om vad som skett men också åsikter om brottets grovhet. Det poliser säger om brottets karaktär återrapporteras ofta. Nedan följer två exempel på hur detta ser ut.

Aftonbladet skriver i artikeln *Man misstänks ha knivskurit sambo* 2012-04-30:

Polisen grep i natt en man i Landskrona, som misstänks ha misshandlat sin sambo. [...] Kvinnan har enligt polisen fått blåmärken och stickskador.

Denna typ av framställning förekommer ofta när det inträffat en mindre incident där det inte ännu är helt självklart vad som inträffat. I andra sammanhang gör poliser uttalanden för att förklara vad som inträffat och orsaker till det. Som till exempel i Aftonbladet i artikeln *Misstänkt mord i Örebro*, 2012-09-12:

Hon var död och hade skador på sin kropp som tyder på att det varit bråk, säger polisens presstalesman...

När åklagare och advokat kommer till tals är det ofta för att förklara sin ståndpunkt i en pågående utredning eller då dom fallit. Expressen 2012-05-17 *Pontus, 25, erkänner dödshuggen*:

-Som jag ser det kan det inte bli någon annan rubricering än mord, säger åklagare... [---] Enligt advokat...ska dödshuggen inte rubriceras som mord, utan som synnerligen grov misshandel och grovt vållande till annans död: Det är inte styrkt att...hade uppsåt att döda.

Mannen får komma till tals nära tre gånger så mycket som kvinnan. En möjlig förklaring är att många av artiklarna handlar om en kvinna som blivit mördad och att det saknas uppgifter om hennes åsikt. När mannen kommer till tals är det för att beskriva sig själv och sin inställning till det brott han misstänks för. Kvinnans röst lyfts oftare fram för att beskriva hennes känslor och upplevelser av det inträffade. I samma artikel som ovan (Expressen 2012-05-17) kommer mannen till tals genom att förklara sina tillkortakommanden och en tänkt strategi för att undvika mer bråk:

- Jag ville dra därifrån så vi inte skulle bråka mer, säger han i rätten. - Jag var svartsjuk. Jag har betett mig svartsjukt.

I en annan artikel med rubriken ”*Jag fick en black-out*” från Expressen 2012-06-12 får kvinnan komma till tals genom att förmedla de tankar och känslor hon har för mannen:

-Han kan förvandlas till ett monster. Jag är skitträdd för honom, berättar den nu mördade kvinnan i förhöret.

Socionomer och hjälporganisationer är exempel på grupper som kommer till tals då det lyfts fram samhällskritik som i Expressens artikel *Tre kvinnomord på ett halvår i Malmö* 2012-07-19 där vice ordförande i Roks kommer till tals:

-Vår medlem kvinnojouren Femcenter i Malmö anser dels att polisens riskbedömning av potentiellt farliga män måste bli bättre, dels att den kommunala kvinnofridssamordnaren måste få fler resurser.

Anhöriga, vänner och grannar/vittnen/hyresvärdar kommer till tals för att bidra med bakgrundsinformation som i Expressens 2012-05-07 *Mördade kvinnan hade anmält sitt ex* där systemen och en arbetskamrat till den döda kvinnan kommit till tals:

Enligt systemen ska mannen även ha misshandlat ex-flickvännen vid ett tillfälle under deras tid tillsammans. [...] Arbetskamraten vittnar också om att mannen ibland stod utanför och väntade på sin ex-flickvän vid arbetsdagens slut.

6.4.1 Hur kan det förstås teoretiskt

Som min empiri visar är det en ojämlig fördelning av vem som får komma till tals i tidningarna och de som ges störst utrymme förutom journalisterna själva är aktörer ifrån rättsväsendet. Rättsväsendet tillhör det som Fairclough (1992) kallar en social praktik. Många andra institutioner som kan se mäns våld mot kvinnor ur andra perspektiv, kommer i liten utsträckning till tals och interdiskursiviteten och möjligheten till innovation minskas.

Jag tänker att möjligheten till innovation ändå finns men att det påverkas beroende på hur man förmedlar andra aktörers åsikt i förhållande till rättsväsendets. Genom en textanalys där jag tittar på transitivitet och modaliteten ska jag undersöka hur rättsväsende kontra socionomer och hjälporganisationer, som jag anser hör till den sociala praktiken socialt arbetet, skildras. Valet beror på att aktörer från socialt arbete är de som i högst utsträckning tycks problematisera mäns våld mot kvinnor på en strukturell nivå. Jag kommer börja med ett citat från rättsväsendet:

Hon var död och hade skador på sin kropp som tyder på att det varit bråk, säger polisens presstalesman...
(Aftonbladet, *Misstänkt mord i Örebro*, 2012-09-12)

I citatet som ger intrycket av att källan är en given återberättare saknas agent och processen har nominaliserats till att handla om ett bråk. Kvinnans död beror på

bråket, inte aktörerna i detta. Användandet av modaliteten *tyder på* gör att det finns utrymme för alternativa tolkningar om huruvida det var bråket som orsakade döden eller om det var något annat. Framställningen skyddar agenten samtidigt som källans trovärdighet förmedlas som hög.

I citatet från det sociala arbetets arena skrivs:

-Vår medlem kvinnojouren Femcenter i Malmö anser dels att polisens riskbedömning av potentiellt farliga män måste bli bättre, dels att den kommunala kvinnofridssamordnaren måste få fler resurser.

(Expressen, *Tre kvinnomord på ett halvår i Malmö*, 2012-07-19)

Även i detta citat framställs källan som trovärdig och modaliteten *måste* antyder att problemet som lyfts fram bör åtgärdas. Agenten, kvinnojouren Femcenter, är tydlig och målet är tydligt. Citatet markerar att man på samhälls nivå bör göra mer för att undvika kommande brott, något som framställs som självklart och viktigt.

I jämförelsen av citat från de olika sociala praktikerna blir det tydligt att det finns möjlighet till innovation om interdiskursiviteten i artiklarna ökar. Tidningarna tar i artiklarna upp diskurser från flera olika sociala praktiker även om de två jag jämfört är de som tydligast utger sig för att företräda varsin diskursiv praktik. I empirin är det tydligt att den överordnade diskursen kommer ifrån rättsväsendet och i dagsläget är det låg grad av interdiskursivitet i artiklarna.

6.5 Vad kan medierapporteringen få för konsekvenser?

Det har i resultat och analys framkommit att medias skildring av mäns våld mot kvinnor i hög grad är konventionell och att textframställningen ofta konstrueras utan agent. Man beskriver våldet med hjälp av diskurser som grundar sig på könsmaktskillnader, samtidigt som man tar hjälp av diskurser ifrån psykologin då man förklarar att det är mannens oförstånd eller avvikelser från det "normala" som bidrar till att han brukar våld. Detta sker helt oproblematiserat och diskussioner om alternativa förklaringar eller eventuella konsekvenser förekommer sällan. Det är svårt att dra några slutsatser om vilka konsekvenserna framställningen kan leda till men jag har ändå en önskan att diskutera möjliga effekter. Jag kommer att titta på konsekvenser på individnivå, för enskilda individer men också på en strukturell nivå, synen på mäns våld mot kvinnor i samhället som stort.

6.5.1 Konsekvenser på individuell nivå

De kognitiva scheman som finns hos människor påverkar hur vi uppfattar världen och är en förutsättning för vår förståelse och utveckling av vår kunskap. Dessa scheman bygger på föreställningar eller stereotypa bilder av olika fenomen, i min studie synen på män, kvinnor och mäns våld emot kvinnor. Medias gestaltning är ofta en del av vidmakthållandet och skapandet av dessa kognitiva scheman även om individens intresse är en förutsättning för att en förändring av ett redan existerande schema ska ske (Strömbäck, 2009; Loseke, 2003; Dimpleby & Burton, 1999).

Engström (2008) konstaterar att medias framställning av könsskillnader ofta sker på ett konventionellt vis i nyhetsartiklar och att man där beskriver kvinnliga och manliga egenskaper kopplat till forskning. Detta tycker även jag mig se i min studie. Män beskrivs utifrån ”typiskt” manliga egenskaper medan kvinnan beskrivs utifrån ”typiskt” kvinnliga. Jag anser att framställningen riskerar att i viss mån skydda mannen som våldsverkare samtidigt som kvinnan i någon mening beskrivs som skör och i behov av skydd.

Konsekvensen av detta kan bli att arbetet med utsatta kvinnor men också med utsatta män riskerar att stagnera eller utvecklas i fel riktning. Mäns våld mot kvinnor är ett komplext problem som av samhället hanteras genom enkla lösningar, så som att via böter och kortare fängelsevistelse straffa mannen samtidigt som kvinnan får skyddad identitet och skyddat boende. Detta anser inte jag löser problemet mer än, till viss del, för de individer som drabbats. Heise (1998) tar upp komplexiteten i sitt ekologiska perspektiv och hon menar att mäns våld mot kvinnor måste ses ur psykologiska så väl som sociologiska aspekter för att kunna förklara och komma tillrätta med problemet. Även Eliasson (2008) pratar om preventiva åtgärder för att genom ökad kunskap få utsatta kvinnor att våga identifiera sig med att vara en misshandlad kvinna och ta emot hjälp samtidigt som misshandlande män behöver få kunskap för att lära sig att ta ansvar för sitt agerande.

6.5.2 Konsekvenser på strukturell nivå

Iyengars (1996) har i sin studie påvisat att medias val av hur ett problem framställs påverkar människors uppfattning om vart orsaken till problemet ligger och dessutom vem som är ansvarig för att lösa det. Studien som Iyengar gjorde utgick förvisso i från TV- nyheter men Strömbäck (2009) framhåller att all typ av mediegestaltning påverkar människors sätt att tänka om problem. Förklaringen av våldet i min empiri är händelseorienterad, i artiklarna förklaras våldet utifrån orsaker hos individen eller i relationen så som separation, svartsjuka och/eller psykisk ohälsa. Detta gör enligt Iyengar att läsaren ser orsaken ur individperspektiv och att även problemlösningen riktas mot individnivå. I artiklarna som utgör min empiri görs få tematiska framställningar, våldets utbredning och eventuella kostnader för individer såväl som samhället tas inte upp. Iyengar menar att tematiska framställningar får läsarens blick att rikta orsaksförklaringar och krav på problemlösning mot strukturellnivå. Men artiklarna i min studie riskerar snarare, genom överrapportering av vissa händelser, att bidra till en bild av mäns våld mot kvinnor som något ovanligt och orsaksförklaringarna blir individuella.

Konsekvensen av nuvarande nyhetsrapportering anser jag bidrar till att de individuella förhållanden och kraven på individer som problemlösare ökar samtidigt som ansvaret på politiska makthavare minskar. Risken finns att diskussionen stannar vid att röra individuella orsaker, så som varför kvinnan stannar eller varför mannen slår, snarare än att lyftas till en högre nivå där diskussionen istället handlar om kunskapen om problemets komplexitet och behovet att insatser på strukturell nivå.

Dessutom finns det en risk att framställningen av våldet som ett bråk eller ett relationsdrama till följd av en konflikt mellan två individer riskerar att påverka diskursen och synen på mäns våld mot kvinnor som ett socialt problem negativt. För att ett fenomen ska bedömas vara ett socialt problem krävs att det anses bekymmersamt, utbrett och något man bör och kan göra något åt (Loseke, 2003; Meeuwisse & Swärd, 2002). Om människor inte får rätt uppfattning av vad det är som faktiskt skett, inte kan identifiera sig med det eller i alla fall förstår vad media menar då de skriver relationsdrama eller bråk, i artiklar som tar upp mäns våld mot kvinnor anser jag att den allmänna uppfattningen av problemet som något som behöver åtgärdas och läggas resurser på riskerar att minska. Konsekvensen kan bli att mäns våld mot kvinnor inte alls kommer att ses som ett socialt problem och därmed inget som behöver lösas med hjälp av strukturella resurser.

7. Sammanfattning och avslutande diskussion

Mitt syfte med studien har varit att undersöka hur mäns våld mot kvinnor skildras i Aftonbladet och Expressen och hur skildringen bidrar till att producera eller reproducera diskurser om våldet. Jag ville också diskutera vilka konsekvenser framställningen kan få med hjälp av rådande forskning och teori.

Frågeställningarna jag haft som avsikt att besvara är: Hur skriver man om mäns våld mot kvinnor och vilken bild av problemet är det som förmedlas? Vilka diskurser framkommer i beskrivningen av mäns våld mot kvinnor? Och vilka konsekvenser kan medierapporteringen få för synen på mäns våld mot kvinnor?

Jag har kommit fram till att mäns våld mot kvinnor beskrivs utifrån orsaks- och förklaringsmodeller som härrör från rättsväsendet, således är det diskurser från rättsväsendet som sociala praktik som fått mest utrymme. Det har visat sig att uttalanden från andra sociala praktiker har fått väldigt begränsat utrymme, vilket lett till att tidningarnas beskrivning av mäns våld mot kvinnor innehåller en låg grad av interdiskursivitet och att de diskurser som framkommer beskrivs på ett konventionellt vis.

Jag har funnit tre uttalade diskurser när man skriver om mäns våld mot kvinnor. Dessa är förvånande nog samma diskurser som Steen (2003) beskrev i sin rapport för snart 10 år sedan, *den individualistiska, den relationella och den strukturella diskursen*.

De diskurser som kommer ifrån psykologiska och psykoanalytiska teorier är de som fått mest utrymme då man ska beskriva och förklara både mannen, kvinnan och våldet. Även om framställningen till viss del sker med hjälp av beskrivningar från sociologiska teorier om könsskillnader och vad som är manligt och kvinnligt. Bilden som förmedlas är att mäns våld mot kvinnor är ett relationellt problem som uppkommit på grund av en konflikt, ofta en separation där mannens individuella egenskaper, som är avvikande från "normala" män anses bidragande till hans svårighet att tygla sin aggression utan att ta till våld.

Framställningen bidrar till att vidmakthålla existerande diskurser och genom att upprepat lyfta fram samma händelser, ofta med dödlig utgång riskerar man dessutom att få mäns våld mot kvinnor att framstå som ett problem avgränsat till vissa individer och något ska lösas på individnivå. Detta kan i förlängningen bidra till att mäns våld mot kvinnor framstår som så avlägset för läsaren att problemet inte uppfattas som ett socialt problem som bör bli föremål för samhälleliga insatser.

Ett fåtal artiklar problematiserar våldet och ännu färre för en diskussion på strukturell nivå för att lyfta fram omfattningen av mäns våld mot kvinnor och behovet av ökade kunskaper och resurser. Om artiklar som diskuterar och problematiserar våldet, framförallt på strukturell nivå ges mer utrymme samtidigt som tidningarna i högre grad ifrågasätter våldet, finns det möjlighet till innovation i produktionen av nya diskurser. Detta kan också leda till att fokus på orsak och lösning riktas mot samhällsnivå.

Jag ställer mig frågande till hur det är möjligt att medierapporteringen av mäns våld mot kvinnor, trots politiska interventioner om hur samhället på strukturell nivå måste bli bättre och trots krav på bättre samverkan inte utvecklats mer. Inom andra sociala praktiker så som politiken och det sociala arbetet är diskurser som stödjer sig på strukturella förklaringar om mäns våld mot kvinnor tillsammans med på senare år ett ekologiska perspektiv de som använts i diskussionen om orsak och lösning på problemet. Vad är det då som gör att medias bild är relationell eller individualistisk? Är det rättsväsendets kunskaper som är bristfälliga, det är trots allt den sociala praktik vars diskurser ges mest utrymme? Eller är det på grund av gammal vana man skriver om mäns våld mot kvinnor på ett patriarkalt och konventionellt sätt? Oavsett är det intressant att utifrån resultatet i min studie ifrågasätta och problematisera. Däremot är det inom ramen för studien inte möjligt att besvara.

7.1 Förslag till vidare forskning

Min studie har handlat om medierapporteringen av mäns våld mot kvinnor och varit avgränsat till att gälla nyhetsrapporteringen. Engström (2008) gjorde en jämförande studie och såg att rapporteringen såg olika ut i de olika genrererna. Hennes resultat av framställningen i nyhetsartiklarna skiljde sig ifrån framställningen i de andra genrererna och det skulle därför vara intressant att undersöka om rapporteringen av mäns våld mot kvinnor också skiljer sig mellan genrererna. En annan intressant idé skulle vara att jämföra beskrivningarna mellan olika tidningar så som dag- och kvällspress.

Till sist vill jag lyfta upp det jag nämnde i diskussionen om möjligheten att rättsväsendets kunskaper om mäns våld mot kvinnor är bristfälliga. Med det i åtanke skulle en studie för att ta reda på kunskapsläget inom denna profession kunna vara intressant för framtida forskare.

8. Referenser

- Aftonbladet, *Dödade kvinnor. En pågående granskning av Kristina Edblom och Kerstin Weigl* (2012). Hämtat från www.aftonbladet.se:
dodadekvinnor.aftonbladet.se/om-granskningen/ den 18 10 2012
- Börjesson, M & Palmblad, E. (2007). Introduktion. "Motsatsen till relativism, detta bör vi aldrig glömma, stavas absolutism". i M. Börjesson, & E. Palmblad, *Diskursanalys i praktiken*. Malmö: Liber AB.
- Brandt, H & Wilén, E. (2010). *Grov kvinnofridskränkning- vad vet vi efter tio år?* Stockholm: Roks. Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige.
- Brottsförbyggande rådet. (2010). *Rapport 2010:18*. Stockholm.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.
- Burr, V. (2003). *Social constructionism*. London: Routledge.
- Dimbleby, R & Burton, G. (1999). *Kommunikation är mer än ord* (2:a upplagan uppl.). (G. Sandin, Övers.) Lund: Studentlitteratur.
- Ekecrantz, J & Olsson, T. (1994). *Det redigerade samhället. Om journalistikens, beskrivningsmaktens och det informerade förnufts historia*. Stockholm: Carlssons.
- Eliasson, M. (2008). Att förstå mäns våld mot kvinnor. i G. Heimer, & D. Sandberg, *Våldsutsatta kvinnor - samhällets ansvar* (2:a upplagan uppl.). Uppsala: Studentlitteratur.
- Eliasson, M. (2000). *Mäns våld mot kvinnor*. Stockholm: Natur och kultur.
- Engström, K. (2008). *Genus & genre - forskningsanknutna genusdiskurser i dagspress*. Umeå Universitet. Umeå: Institutionen för kultur- och medievvetenskaper. Medie- och kommunikationsvetenskap.
- Fairclough, N. (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press .
- Heise, L. L. (06 1998). Violence against women -An integrated Ecological Framework. 4 (3), ss. 262-290.
- Hydén, M. (1995). *Kvinnomisshandel inom äktenskapet. Mellan det omöjliga och det möjliga*. Stockholm: Liber Utbildning .
- Hydén, M. (1992). *Woman battering as marital act. The Construction of a Violent Marriage*. Stockhol: Institutionen för socialt arbete. Stockholms universitet.
- Iyengar, S. (Juli 1996). Framing Responsibility for Political Issues. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science* , 546 (1), ss. 59-70.

- Kvale, S & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Loseke, D. R. (2003). *Thinking about Social Problems: an Introduction to Constructionist Perspectives. Second edition*. New York: AldineTransaction.
- Lundgren, E., Heimer, G., Westerstrand, J., & Kalliokoski, A.-M. (2001). *Slagen dam Mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige*. Umeå: Brottsoffermyndigheten .
- Meeuwisse, A & Swärd, H. (2002). Vad är ett socialt problem? i A. Meeuwisse, & H. Swärd, *Perspektiv på sociala problem*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Regeringen. (2007). *Regeringens skrivelse 2007/08:39. Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer*. Stockholm: Regeringen.
- Regeringen. (2011). *Regeringens skrivelse 2011/12:13. Jämställdhetspolitikens inriktning 2011-2013*. Stockholm: Regeringen.
- ROKS, Roks- Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige. Hämtat från www.roks.se: www.roks.se/press/pressmeddelande/2007-11-17/angaende-regeringens-skrivelse-20070839 den 07 11 2012
- Scheffer Lindgren, M. (2009). "*Från himlen rakt ner i helvetet*" - *Från uppbrott till rättsprocess vid mäns våld mot kvinnor i nära relationer*. Karlstad: Karlstad Universitet. Fakulteten för samhälls och livsvetenskaper. Folkhälsovetenskap.
- SKR, Sveriges kvinno- och tjejjourers riksförbund. (2012). *Sveriges kvinno- och tjejjourers riksförbund*. Hämtat från www.kvinnojouren.se: www.kvinnojouren.se/fakta/feminism-och-jamstallldhet/historiska-artal den 07 11 2012
- Steen, A.-L. (2003). *Mäns våld mot kvinnor- ett diskursivt slagfält*. Göteborg: Sociologiska intitutet, Göteborgs universitet.
- Strömbäck, J. (2009). *Makt, medier och samhälle. En introduktion till politisk kommunikation*. Stockholm: SNS förlag.
- Thomassen, M. (2007). *Vetenskap, kunskap och praxis*. Malmö: Gleerups Utbildning AB.
- Wennstam, K & Sandberg, D. (2008). Nyhetsrapportering om mäns våld mot kvinnor. i G. Heimer, & D. Sandberg, *Våldsutsatta kvinnor - samhällets ansvar* (2:a upplagan uppl., ss. 305-326). Lund: Studentlitteratur.
- Winther Jørgensen, M & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

8.1 Artiklarna

Aftonbladet (2012) ”Kvinna avliden efter knivattack i Malmö” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article14392536.ab> (2012-10-22).

Aftonbladet (2012) ”Sambo anhållen misstänkt för mord” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article154944119.ab> (2012-10-22).

Aftonbladet (2012) ”Återvände efter dådet” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article14292483.ab> (2012-10-22).

Aftonbladet (2012) ”Presskonferens om Malmömord” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article15189923.ab> (2012-10-22).

Aftonbladet (2012) ”De dödas när de vill gå” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article15615618.ab> (2012-10-22).

Aftonbladet (2012) ”Orolig vän larmade polisen samma dag” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article14402606.ab> (2012-10-22).

Aftonbladet (2012) ”Misstänkt mord i Örebro” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article15427063.ab> (2012-10-22).

Aftonbladet (2012) ”Man misstänks ha knivskurit sambo” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article14754851.ab> (2012-10-22).

Expressen (2012) ”En hittad knivdödad i villaområde” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.expressen.se/nyheter/en-hittad-knivdodad-i-villaomrade> (2012-10-22).

Expressen (2012) ”Man högg exsambo med spruta” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.expressen.se/kvp/man-hogg-exsambon-med-spruta> (2012-10-22).

Expressen (2012) ”Kvinna hittades död i lägenhet i Örebro” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.expressen.se/nyheter/kvinna-hittades-dod-i-lagenhet-i-orebro> (2012-10-22).

Expressen (2012) ”Högg ihjäl exsambo- rättegången inledd” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.expressen.se/kvp/hogg-ijal-exsambon---rattegangen-inledd> (2012-10-22).

Expressen (2012) ”Pontus, 25, erkänner dödshuggen” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.expressen.se/nyheter/pontus-25-erkanner-dodshuggen> (2012-10-22).

Expressen (2012) ”45 åringen häktad för mord på ex-sambon” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.expressen.se/kvp/45-aringen-haktad-for-mord-pa-exsambon> (2012-10-22).

Expressen (2012) ”Jag fick en black-out” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.expressen.se/kvp/jag-fick-en-blackout> (2012-10-22).

Expressen (2012) ”Docent förd till rättspsykiatriska” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.expressen.se/nyheter/docent-ford-till-rattpsykiatriska> (2012-10-22).

Expressen (2012) ”Mördaren vägrar släppa sina barn” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.expressen.se/kvp/mordaren-vagrar-slappa-sina-barn> (2012-10-22).

Expressen (2012) ”Tre kvinnomord på ett halvår i Malmö” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.expressen.se/kvp/tre-kvinnomord-pa-ett-halvar-i-malmo> (2012-10-22).

Expressen (2012) ”Mördade kvinnan hade anmält sitt ex” (elektronisk), Aftonbladets hemsida: <http://www.expressen.se/nyheter/mordade-kvinnan-hade-anmalt-sitt-ex> (2012-10-22).